Suomen EMKVR-ohjelman arviointi- ja ennakointityön raportti vuodesta 2025

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto (2021–2027)

Pia Lindberg, Jari Niukko, Kaija Saarni ja Jari Raitaniemi

Luonnonvarakeskus

4.11.2026

Kuva: Pia Lindberg / LUKE

Sisältö

1. Toimintaympäristö 2025
2. EMKVR-ohjelman toteutuminen
3. Edistämisohjelman seuranta
4. Vesiviljelystrategian edistyminen
5. Yrityshaastattelut
6. Johtopäätökset

1. Toimintaympäristö 2025

© Luke

Kansainväliset kriisit kurittaneet Suomea

Yhdysvaltain ja Kiinan kauppasota 2018–

- Tullit ja vastatullit heikensivät globaalia kasvua

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan 2022–

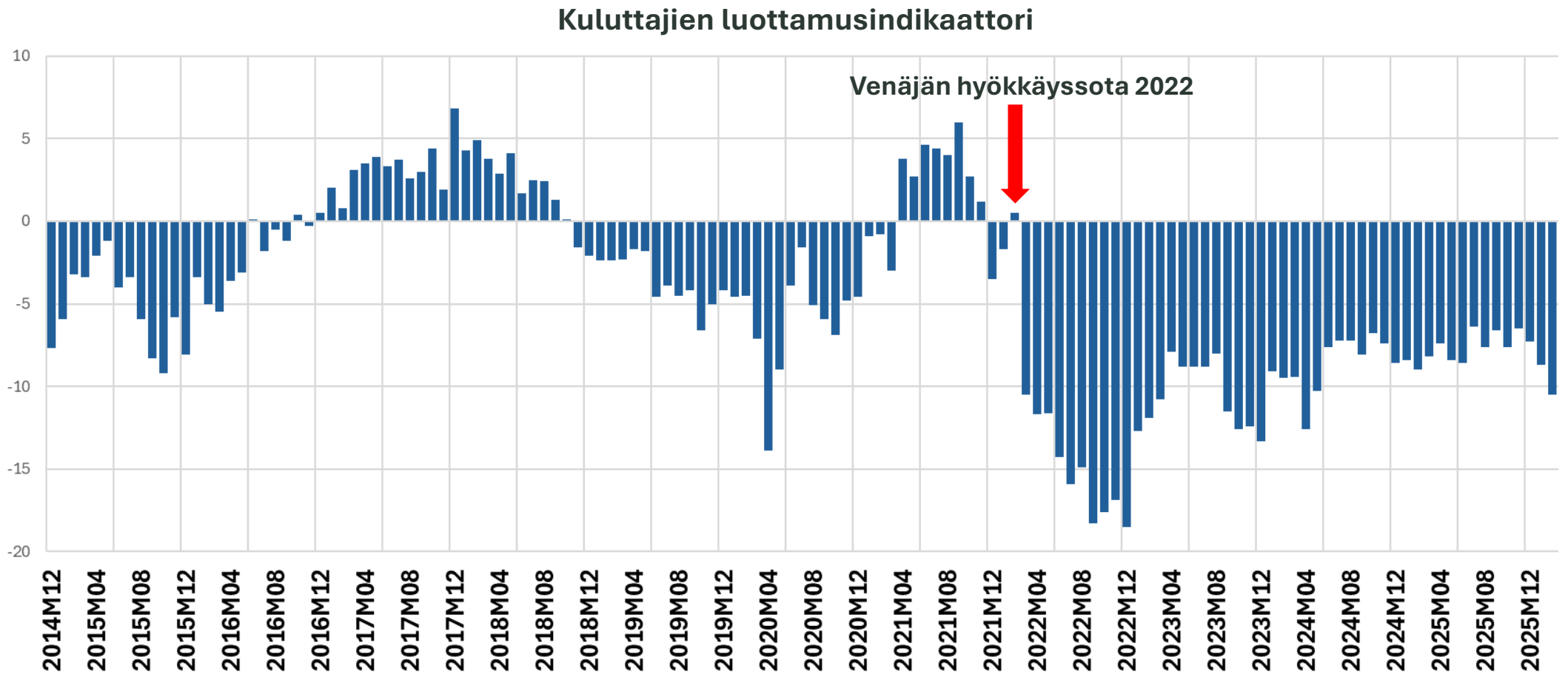
- Itämeren geopolitiikan kiristyminen

Lähi-idän sota 2026–

- Öljyn ja kaasun maailmanmarkkinahintojen nousu

Suomalaisilla kuluttajilla heikko luottamus talouteen

Luke

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajien luottamus

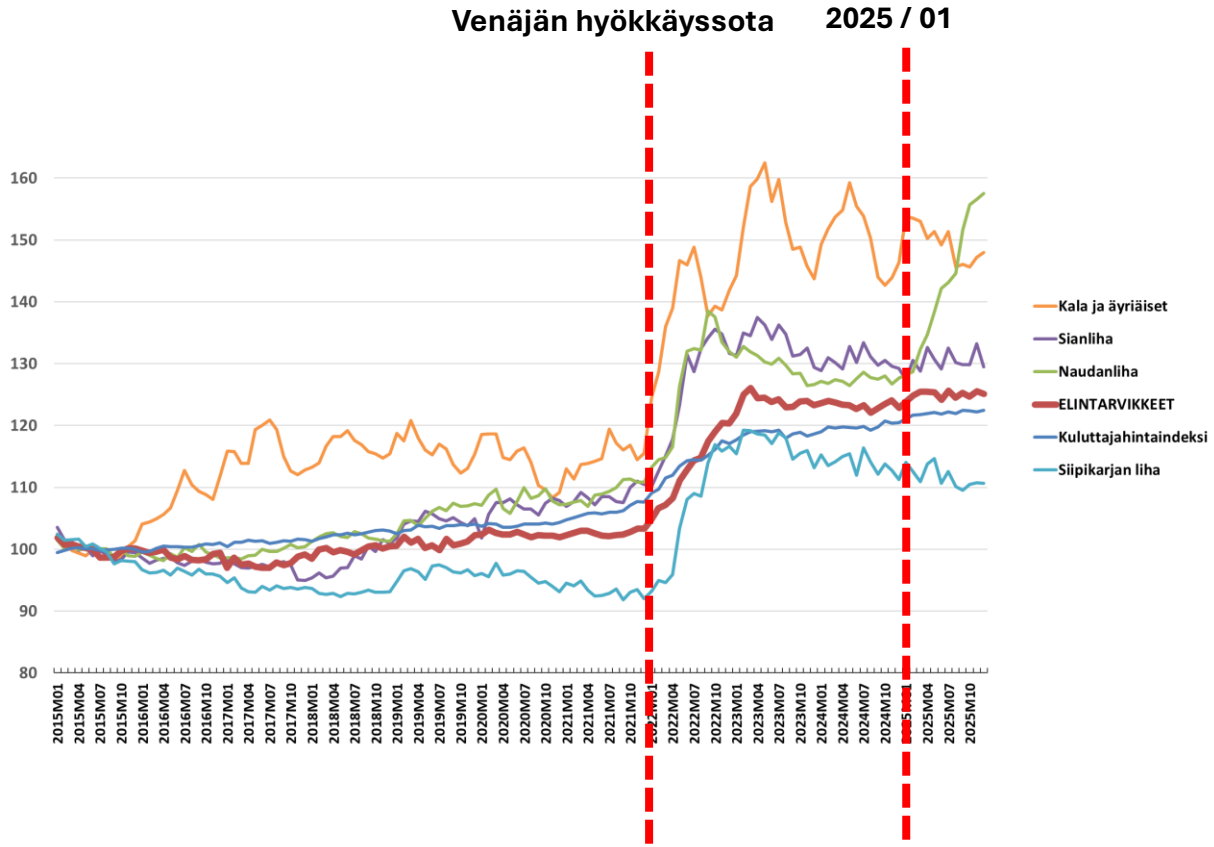
Taloustilanne ja kulutus 2025

- Talous kääntyi lievään kasvuun. Kulutusta ja yleistä taloustilannetta piristi inflaation hidastuminen
- Talouden epävarmuus ja kuluttajien heikko luottamus on pitänyt kulutuksen edelleen matalana ja säästämisen korkeana.
- Suomen talouskehitys jäi huomattavasti muita EU-maita heikommaksi.

Luke

Kalan asema elintarvikemarkkinoilla

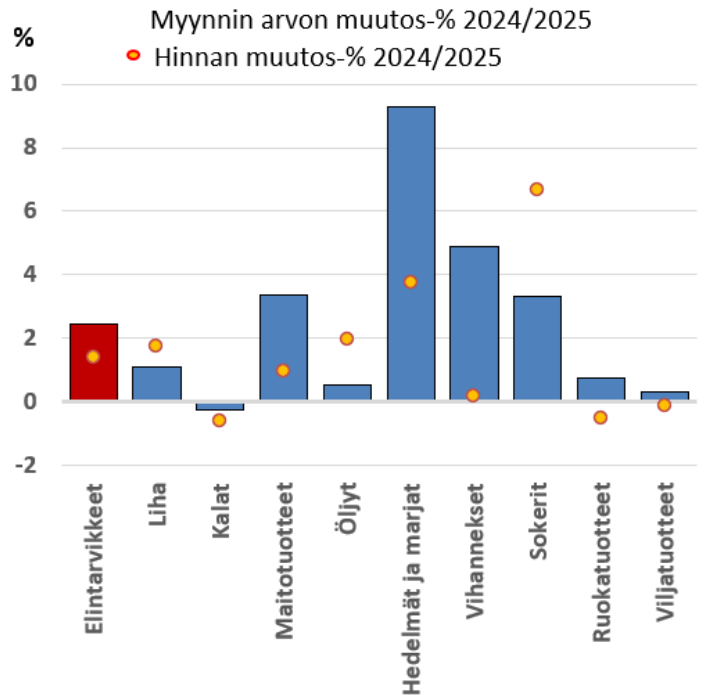
- Tuotantopanosten (sähkö, polttoaineet, lannoitteet, rehut) hinnannousu on vaikuttanut voimakkaasti erityisesti kalan ja lihan tuotantokustannuksiin.
- Elintarvikkeiden hinnat ovat nousseet selvästi kuluttajahintaindeksiä voimakkaammin vuodesta 2021 alkaen.
- Kala ja naudanliha erottuvat suurimmilla hintanousuilla; kalan hinnat myös vaihtelevat eniten.
- Naudanlihan hinnannousua vahvisti saatavuuden heikentyminen, kun taas kalan kohdalla kustannus- ja energiatekijät korostuvat.
- Vuonna 2025 hintakehitys heijastaa markkinoiden sopeutumista pysyvästi korkeampaan kustannustasoon.

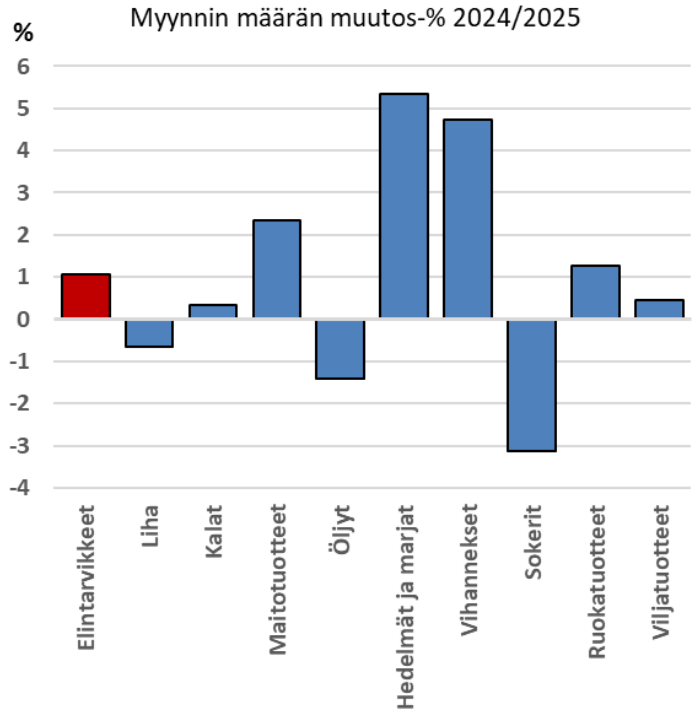

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajahintaindeksi

© Luke

Elintarvikkeiden myyntivertailu vuosien 2024 ja 2025 välillä

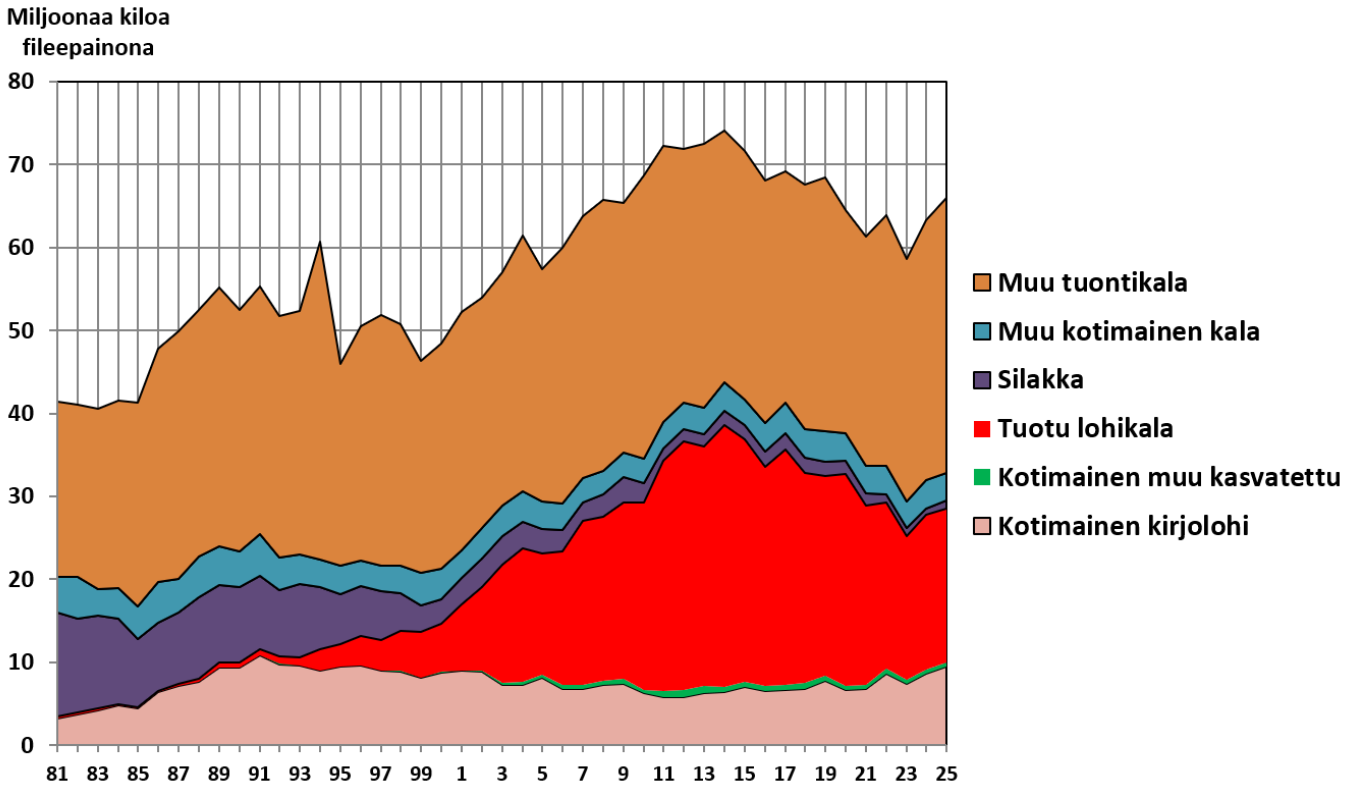
- Elintarvikkeiden myynnin arvo ja määrä kasvoivat vuonna 2025.
- Kalaryhmän myyntimäärä kasvoi 0,4 %, mutta myynnin arvo laski 0,2 %.
- Lihan myyntimäärä laski 0,6 %, vaikka myynnin arvo kasvoi noin 1 %.

Luke

PTY ja Tilastokeskus

Kotimaisen kalan osuus markkinoilla on vakaa

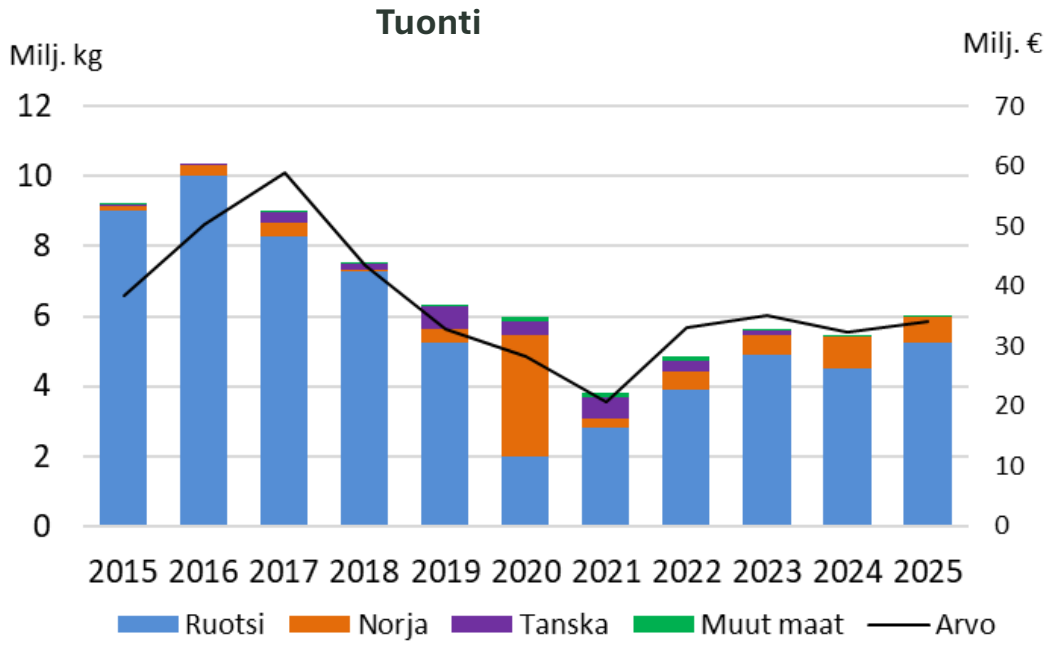
- Lohikalojen markkinat kääntyi pitkään jatkuneen laskun jälkeen nousuun vuonna 2024 ja kasvu jatkui myös 2025. Myös muun tuontikalan määrä nousi.
- Kotimaisen kalan osuus on 22 % kokonaismäärästä.
- Fileepainolla mitaten Suomessa käytettiin 66 miljoonaa kiloa kalaa.

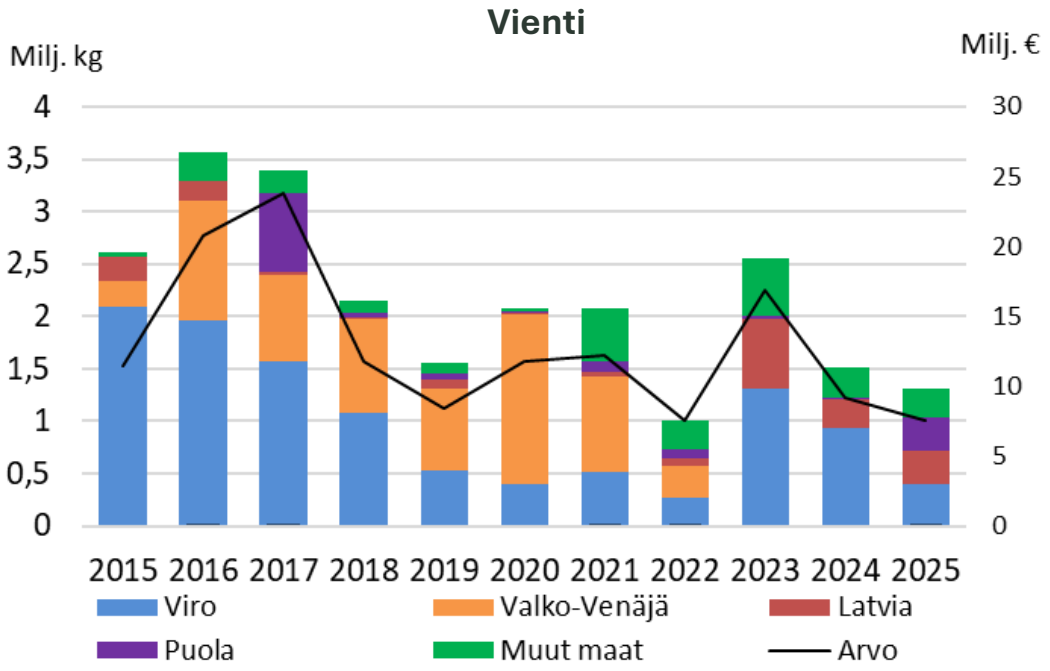

Ulkomaan ja kotimaan markkinat

© Luke

Tuoretta kokonaista kirjolohta tuotiin 34 milj. eurolla ja vietiin 7,6 milj. eurolla.

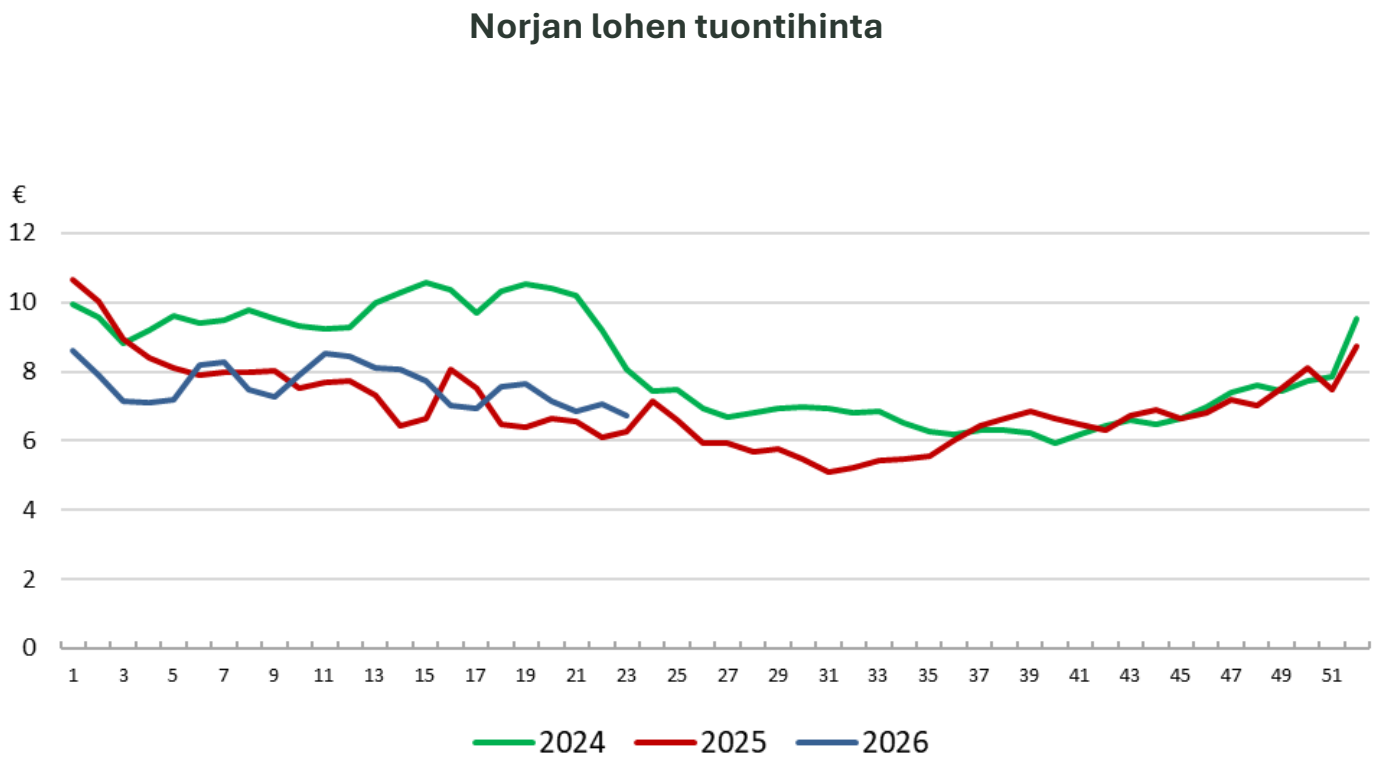
Vuonna 2025 tuotiin lisäksi kirjolohifilettä tai pakastettua kirjolohta 1,3 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2025 vietiin lisäksi pakastettua kirjolohifilettä 0,2 milj. eurolla.

Luke

Luke tilastot, (arvo reaalinen)

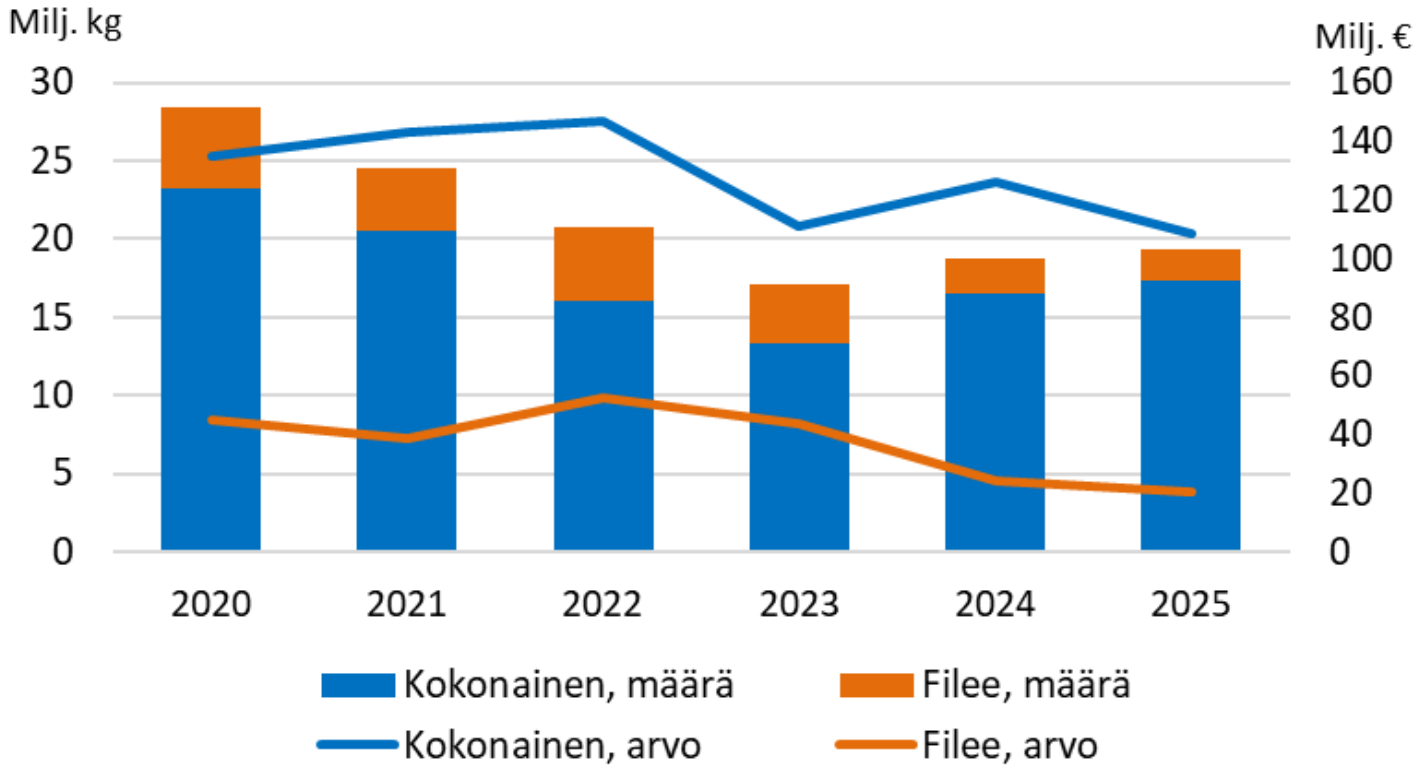
Lohen hinta oli 2025 alkupuoliskolla edellisvuotta alhaisempi, mutta loppuvuonna pitkälti sama

Luke

Statistisk sentralbyrå, Statistics Norway

Tuodun lohen arvo laski

Tuodun lohen arvo laski 126 miljoonasta eurosta 109 miljoonaan euroon vuonna 2025.

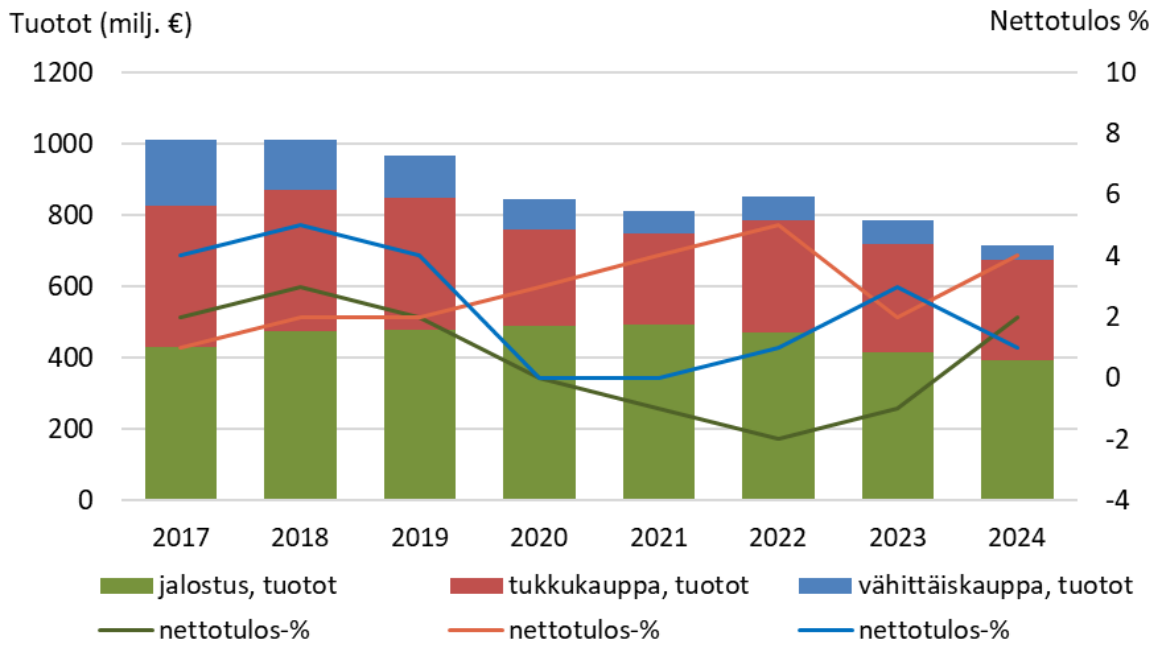
- Tuodun lohen määrä kasvoi 17,4 miljoonaan kiloon (2024: 16,5 milj. kg).
- Lohifileen tuonti jatkoi laskuaan sekä määrässä että arvossa.

Luke tilastot, (arvo reaalinen)

Jalostus ja kauppa

© Luke

Jalostuksen ja kaupan reaalituotot 2017–2024

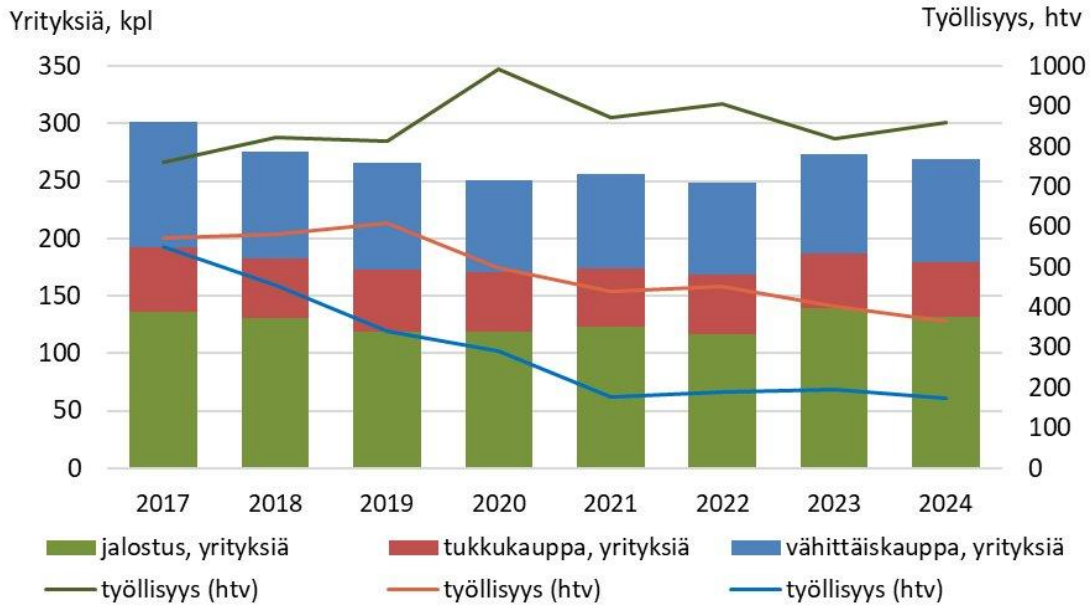
Koko arvoketjun reaalituotot ovat laskeneet vuodesta 2017, mutta kannattavuuskehitys ei ole seurannut samaa trendiä. Nettotulosprosentit ovat viime vuosina pääosin vahvistuneet tuottotason laskusta huolimatta.

Luke

Luke, kalatalouden kannattavuus, (reaalituotot)

© Luke

Jalostuksen ja kaupan rakennemuutos 2017–2024

Yritysmäärä on pysynyt suhteellisen vakaana (noin 270 yritystä), mutta työllisyys on vähentynyt erityisesti tukku- ja vähittäiskaupassa.

Luke

Luke, kalatalouden kannattavuus)

Kalastus (avomeri, rannikko, sisävesi)

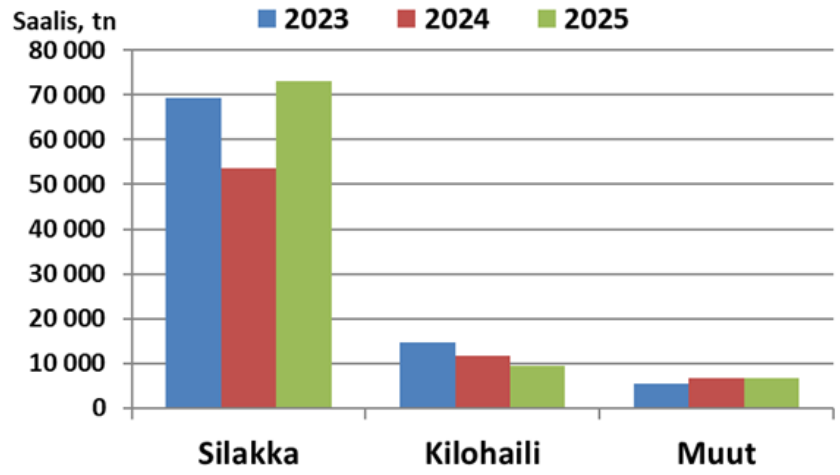
© Luke

Kokonaiskalansaaliin määrä ja arvo

© Luke

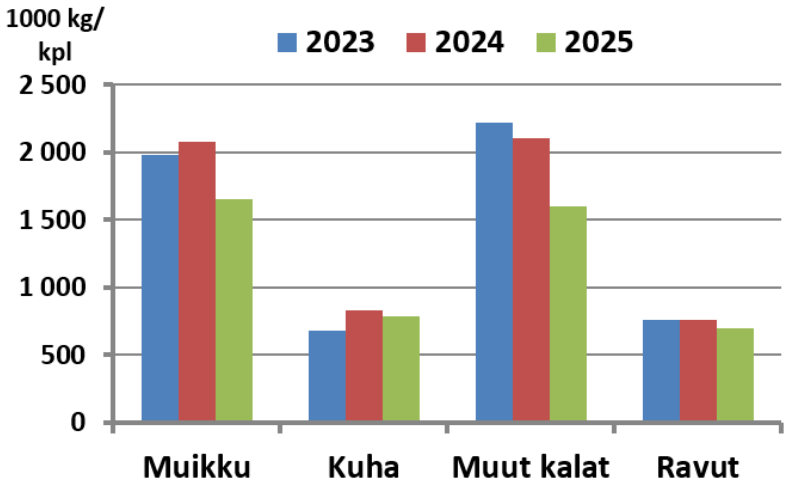
Merialue (2025)

Määrä yht. 88,9 milj. Kg
Arvo 37,4 milj. €.

Sisävesi (2025)

Määrä yht. 4 milj. kg ja 0,7 milj. rapua
Arvo 12,0 milj. €

Merialueen kalastus dominoi määrällisesti, mutta sisävesikalastuksen saaliin arvo on merkittävä suhteessa volyymiin.

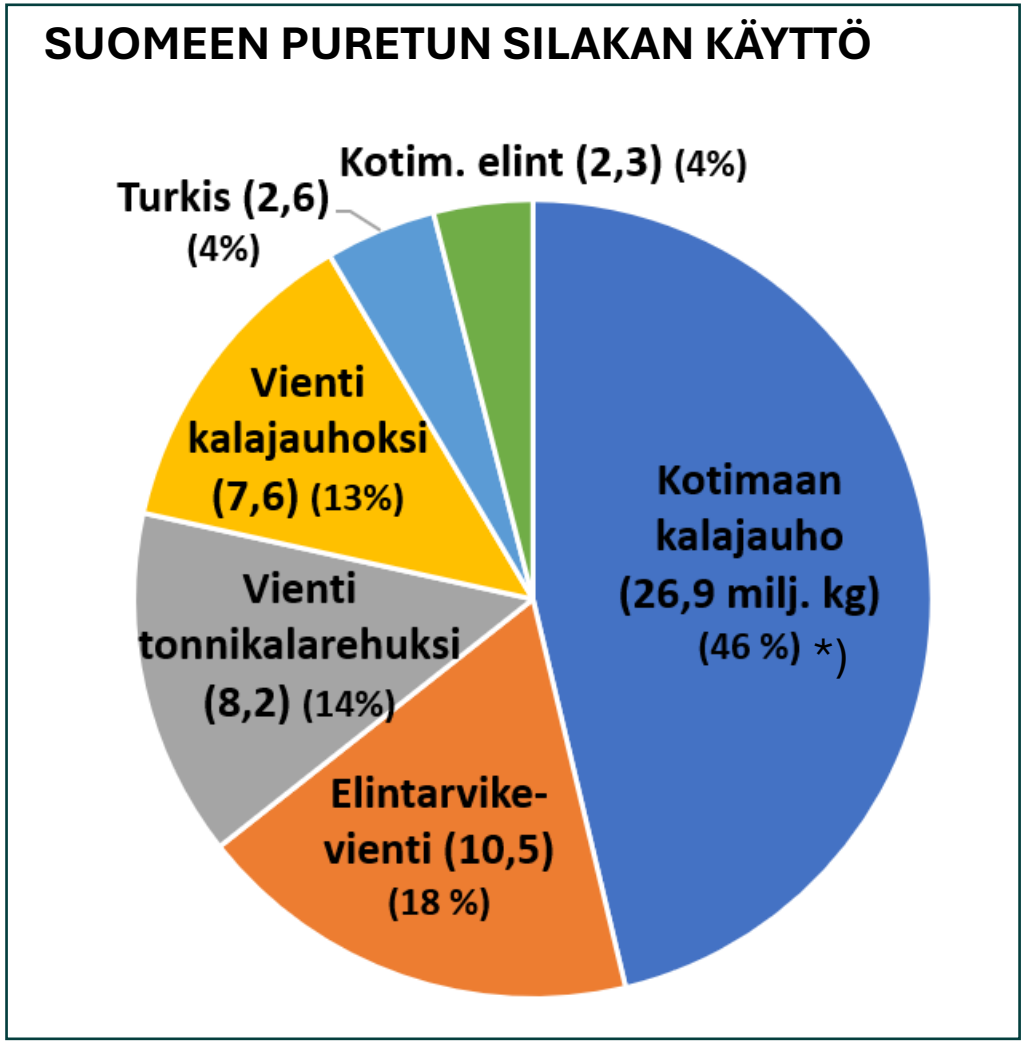
Silakkasaalis 72,9 milj. kg

Saaliista purettiin:

Kotimaahan 58,2 milj. kg

Ulkomaille 14,3 milj. kg / vastaa n. 20 % kokonaissaaliista

- Viroon 7,0 milj. kg (ainakin osin elintarvikkeeksi)
- Ruotsiin 6,1 milj.kg (kalajauho) (syksyllä purku kielletty)
- Tanskaan 1,1 milj. kg (kalajauho)

*) Kotimaahan kalajauhoksi noin 3 milj. kg kilohailia.
Lisäksi muuhun vientiin 1,3 milj. kg kilohailia

Silakat lihavia, epävarmuutta kannan vahvuudesta

Kuva: Pia Lindberg / LUKE

Kunto ja ravintotilanne

- Selkämeressä silakat ovat edelleen hyväkuntoisia kaikissa kokoluokissa ja ravintoa on runsaasti
- Hyvä kuntokerroin viittaa siihen, ettei ravintokilpailu ole kovin voimakasta.

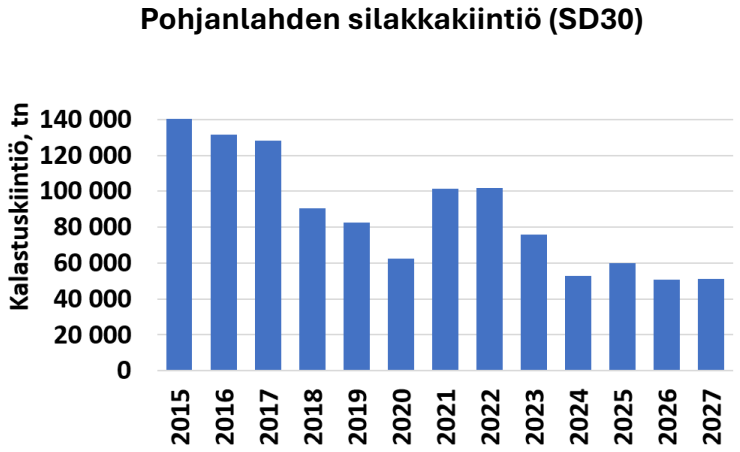
Havainnot rekrytoinnista ja kalastuksesta

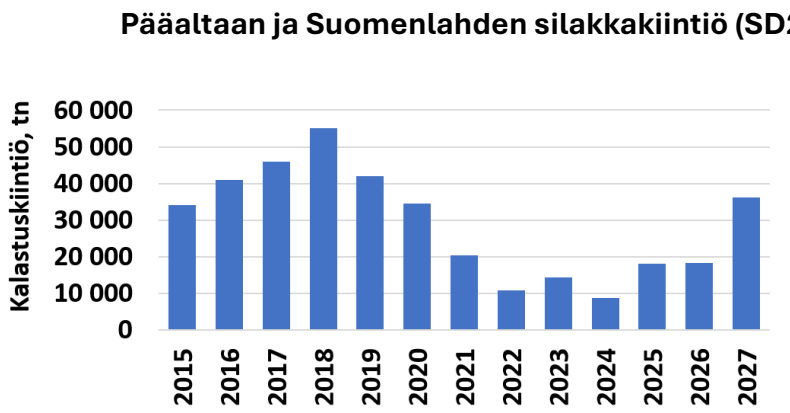
- Lämmin kevät ja kesä voivat luoda hyvät edellytykset vahvalle vuosiluokalle
- Silakkasaaliit vuonna 2025 hyviä sekä troolikalastuksessa että keväällä rysäpyynnissä

Huomioitavaa

- Epävarmuutta kannan tilasta ja erilaisia näkemyksiä ja perusteita varovaisuusperiaatteiden noudattamisesta

Silakkakiintiöt

Kiintiökehityksen tausta

- Pohjanlahden kiintiöön vuodelle 2027 ei suuria muutoksia.
- Pääaltaalla silakan tilanne on parantunut, mutta kutubiomassa on edelleen lähellä kriittistä arvoa.

Alueelliset erot

- Kilohailin vahva vuosiluokka vuonna 2024 pääaltaan pohjoisosassa näkyy edelleen kiintiöissä (lajijakaumissa)
- Syksyn 2025 Arandan kaikuluotaus- ja koetroolausmatkan saalis pitkän aikavälin keskiarvon tasolla

Epävarmuus ja jatkotoimet

- Silakkakannan tilasta on edelleen epävarmuutta ja osin erilaisia näkemyksiä varovaisuusperiaatteen soveltamisesta, vaikka osa biologisista ja kalastukseen perustuvista havainnoista on myönteisiä.
- Suunnitteilla on täydentävä kaikuluotauspilotti, jonka tavoitteena on parantaa kanta-arvion luotettavuutta

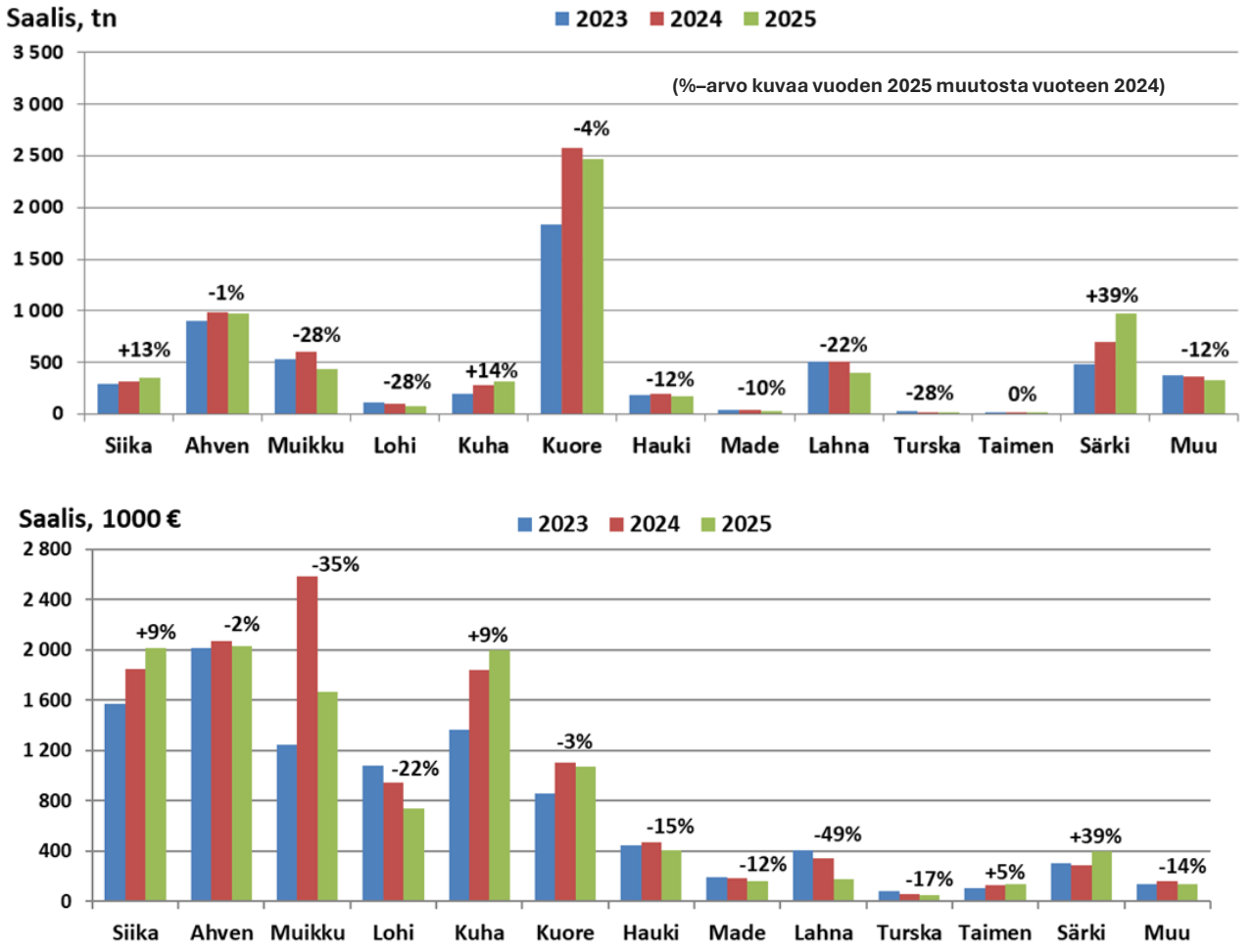
Luke

Rannikkokalastuksen lajikohtaiset saalismäärät

Rannikkokalastuksen saalis edellisvuoden tasoilla

Keskeiset luvut 2025

- Kokonaissaalis 6,6 milj. kg (2024: 6,7 milj. kg).
- Saaliin arvo 11,0 milj. € (2024: 12,0 milj. €).
- Kuore oli suurin saalislaji (n. 2,5 milj. kg).
- Särkisaalis kasvoi, lohisaalis pieneni vuoteen 2024 verrattuna.
- Ahven, siika ja kuha olivat arvoltaan suurimmat lajit.

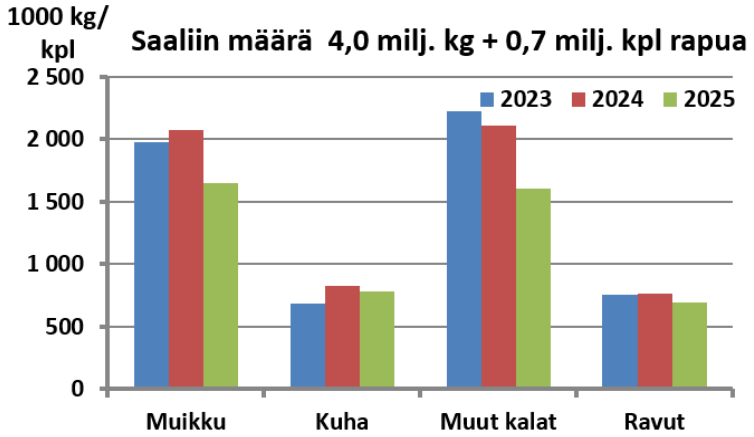

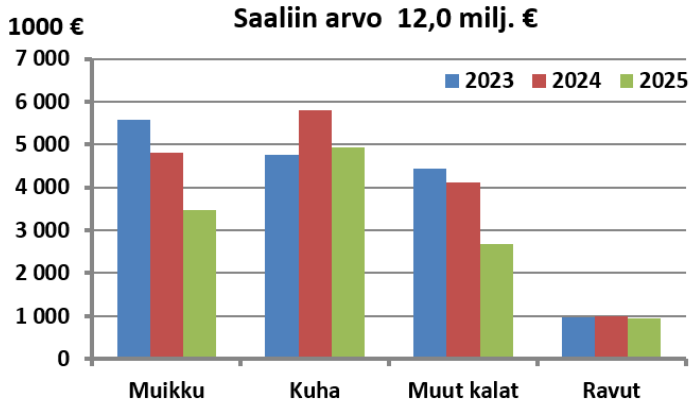
Lähde: Luken merialueen kaupallisen kalastuksen saalistilastot.
Näiden lisäksi rannikolla kalastetaan rysillä ja verkoilla myös silakkaa (vuonna 2025 5,3 milj. kg).

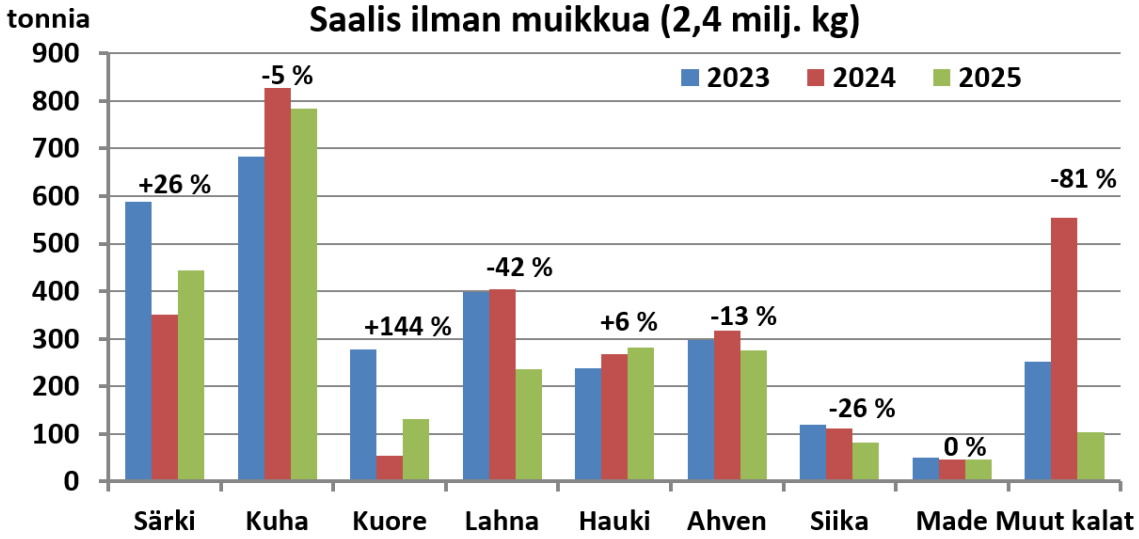
© Luke

Sisävesien kalasaalis 2025:
4 milj. kg, arvo 12,0 milj.€

© Luke

(%-arvo kuvaa 2025 muutosta vuoteen 2024)

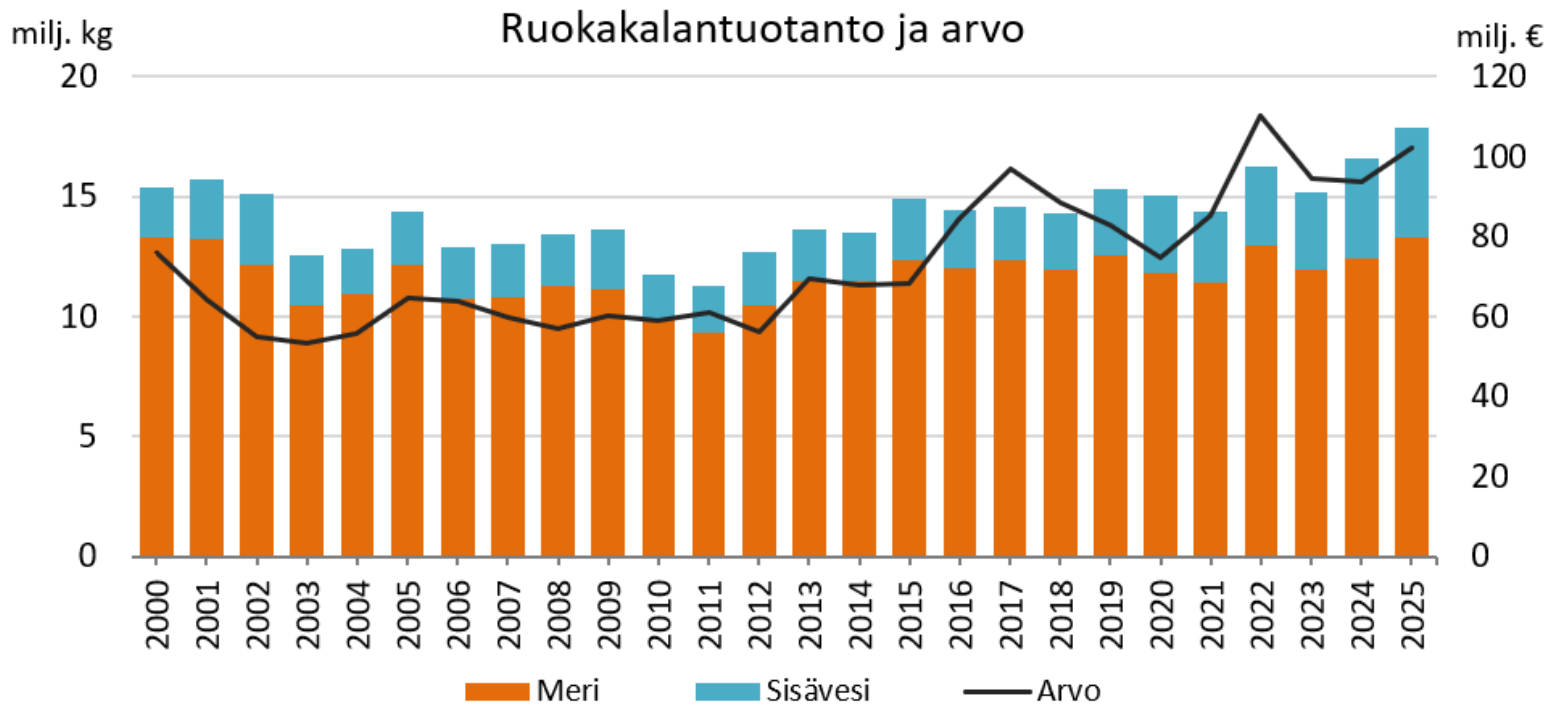
- Saaliin arvo laski 15,7 miljoonasta eurosta12,0 miljoonaan euroon.
- Kalansaalis laski 5,0 miljoonasta kilosta 4,0 miljoonaan kiloon.
- Muikku oli määrältään suurin saalislaji (1,7 milj. kg).
- Kuha oli arvokkain yksittäinen laji (4,9 milj. €).

Luke

Vesiviljely

© Luke

Vesiviljelytuotanto kasvoi vuonna 2025

Ruokakalan tuotanto nousi 17,9 miljoonaan kiloon (vuonna 2024 16,6 miljoonaa euroa).
Arvo nousi 102,3 miljoonaan euroon (vuonna 2024 93,3 miljoonaa euroa).
Sisävesillä tuotetun ruokakalan osuus oli 26 % määrästä.
Määrä perkaamatonta kalaa (sis. RAS), arvo (reaalinen) sisältää mädin arvon.

LUKE:n tilastot

Vesiviljelytuotanto 2025

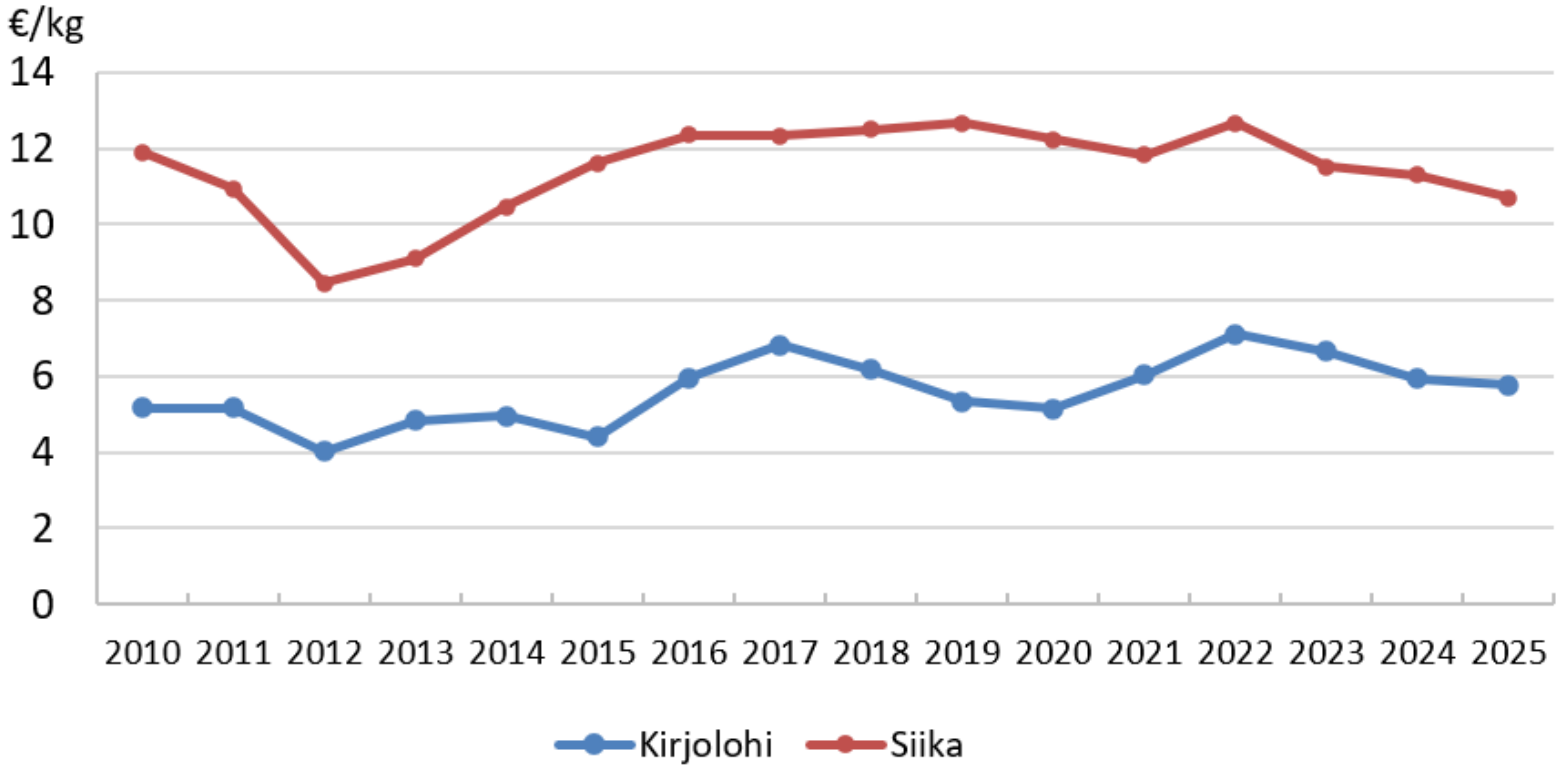
© Luke

- Kirjolohta tuotettiin 17 miljoonaa kiloa, joka on 95 prosenttia koko ruokakalatuotannosta. Viljellyn siian tuotanto oli 0,8 miljoonaa kiloa. Nieriää ja taimenta tuotettiin yhteensä reilut 100 000 kiloa.
- Ruokakalasta kasvatettiin merialueella kolme neljäsosaa (13,3 miljoonaa kiloa). Siitä Ahvenanmaan osuus kattoi puolet. Mädin arvo 11,6 milj. €.
- Ruokakalan lisäksi kasvatettiin kalanpoikasia istutettavaksi luonnonvesiin ja ruokakalan tuotantoa varten. Poikastuotannon arvo oli 34 miljoonaa euroa.

Kuva: Pia Lindberg

Kirjolohen ja siian tuottajahintojen kehitys (2010–2025)

Kirjolohen ja siian tuottajahinta on laskenut viimeiset kolme vuotta.

Luke tilastot, Kalan tuottajahinnat (ilman alv.) (reaalihinnat)

Myönnetyt uudet luvat 2025

- Metsähallitus, Isokari 500 000 kg
- Joukamon kvl, Kuusamo 37 000 kg
- Kemijoki Oy Ossauskoski 40 000 kg
- Laitakarin kala, Möyly 900 000 kg
- Vääräniemi, Kokkosniva 150 000 kg

Vuonna 2025 myönnettiin uusia lupia yhteensä 1,627 milj. kg tuotantokapasiteetille, joista osa ei ollut vielä lainvoimaisia raportin tekohetkellä.

Luke

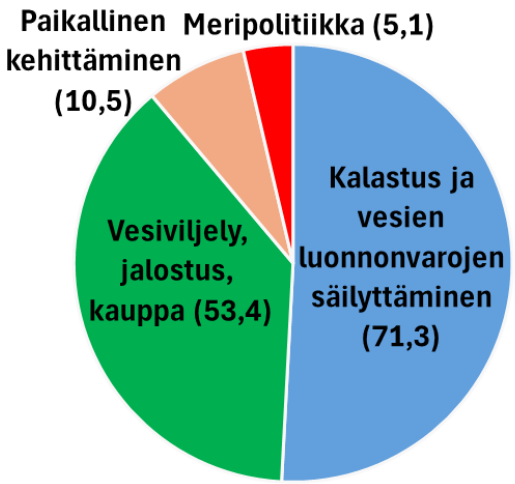
2. EMKVR-ohjelman toteutuma

© Luke

EMKVR-varojen käyttö 30.3.2026 mennessä

© Luke

Kehys 140 milj. €

Painopiste	EU + valtio (milj. €)	Yksityinen (+ muu)	hankkeita (kpl)	Kehys (milj .€)	Sidottu kehyksestä
1. Kalastus ja luonnonvarat	42,4	7,5	1330	71,3	59 %
2. Vesiviljely, jalostus ja kauppa	21,9	30,3	219	53,4	41 %
3. Paikallinen kehittäminen	8,1	1,4	179	10,5	77 %
4. Meripolitiikka	4,6	1,1	12	5,1	91 %
Kaikki yhteensä	**77,0**	**40,3**	**1740**	**140,3**	**55 %**

Erityistavoite	EU + valtio, milj. €	Yksityinen (+ muu)	hankkeita (kpl)	Sidottu kehyksestä
1.1 Kalastustoiminnan vahvistaminen	8,9	5,5	494	38 %
1.2 Energiatehokkuuden lisääminen	0,2	0,3	47	17 %
1.3 Kalastustoiminnan lopettaminen	0	0	0	0 %
1.4 Valvonta ja tiedonkeruu	25,3	0,0	18	76 %
1.6 Vesiympäristön suojelu/ennallistaminen	8,0	1,8	771	61 %
2.1 Vesiviljely	15,3	20,5	151	52 %
2.2 Kauppa, laatu, lisäarvo ja jalostus	6,6	9,8	68	28 %
3.1 Paikallinen kehittäminen	8,1	1,4	179	77 %
4.1 Meriosaaminen, valvonta ja yhteistyö	4,6	1,1	12	91 %
	77,0	**40,3**	**1740**	**55 %**

EMKVR-varojen käyttö 30.3.2026 toimenpiteittäin

© Luke

Painopiste	Erityistavoite	Toimenpide	EU + Valtio	Yksityinen (+muut)	Kokonais-menot	Yksityinen (+muut), osuus kokonaismenoista	Hankkeita, kpl
1	1.1	Kalasatamat ja purkupaikat	2 972 170	743 043	3 715 213	20 %	20
1	1.1	Kalastuksen innovaatiot, kehittäminen ja neuvonta	2 132 977	214 022	2 347 000	9 %	15
1	1.1	Kalastuksen investoinnit, pois lukien moottorinvaihdot, pyydysten valikoi	3 796 383	4 546 420	8 342 803	54 %	459
1	1.2	Moottoreiden vaihto ja energiatehokkuuden parantaminen	179 025	268 537	447 562	60 %	47
1	1.4	Tiedonkeruu	17 299 491	-	17 299 491	0 %	5
1	1.4	Valvonta	8 041 718	-	8 041 718	0 %	13
1	1.6	Hyljekorvaus	2 227 848	-	2 227 848	0 %	493
1	1.6	Investoinnit pyydysten valikoivuuteen ja suojaamiseen sekä eläinten hyv	3 933 254	1 507 612	5 440 866	28 %	267
1	1.6	Ympäristön ja kalavarojen tutkimus- ja kehittämishankkeet	1 638 409	222 102	1 860 512	12 %	7
1	1.6	Kalataloudelliset kunnostukset	178 173	47 391	225 564	21 %	4
2	2.1	Vesiviljelyn innovaatiot, kehittäminen ja neuvonta	3 228 251	621 487	3 849 738	16 %	21
2	2.1	Vesiviljelyn investoinnit	12 045 517	19 885 666	31 931 183	62 %	130
2	2.2	Kalan jalostuksen innovaatiot, kehittäminen ja neuvonta	2 500 819	819 933	3 320 752	25 %	16
2	2.2	Kalan jalostuksen kasvu- ja kehitysinvestoinnit	2 336 519	8 821 719	11 158 238	79 %	44
2	2.2	Menekinedistäminen	1 796 793	165 694	1 962 488	8 %	8
3	3.1	Kalaleader-toimintaraha	2 560 000	-	2 560 000	0 %	11
3	3.1	Paikalliset kehittämishankkeet	5 509 740	1 392 071	6 901 811	20 %	168
4	4.1	Merialueiden valvonta	2 160 000	540 000	2 700 000	20 %	2
4	4.1	Meriosaaminen	2 435 507	528 198	2 963 705	18 %	9
4	4.1	Rannikkovartiostoyhteistyö	54 254	13 564	67 818	20 %	1
		Yhteensä	**77 026 851**	**40 337 460**	**117 364 310**	**34 %**	**1 740**

Luke

EMKVR-varojen suurimmat kohteet

1. Tiedonkeruu
2. Valvonnan ja hallinnon järjestäminen
3. Leadertoiminta
4. Kehittämisohjelmat (KAKE, VEKE, KYMPPI, Blue products, Kalan markkinoiden ja laadun kehittäminen
5. Isot vesiviljelyinvestoinnit:
   Esim. Laitakarin Kala Oy, Nilakkalohi Oy, Nordic Trout Ab, Finnforel Oy, RAS Fish Oy
6. Kalasatamat ja purkupaikat:
   Esim. Lokan kalahalli, Ådön kalasatama, Porin lajittelutila
7. Kalanjalostuksen investoinnit:
   Esim. Finnforel Oy, Ab Salmonfarm Oy, Kalavapriikki Oy, Kala-Lappi Oy, Hailia Nordic Oy

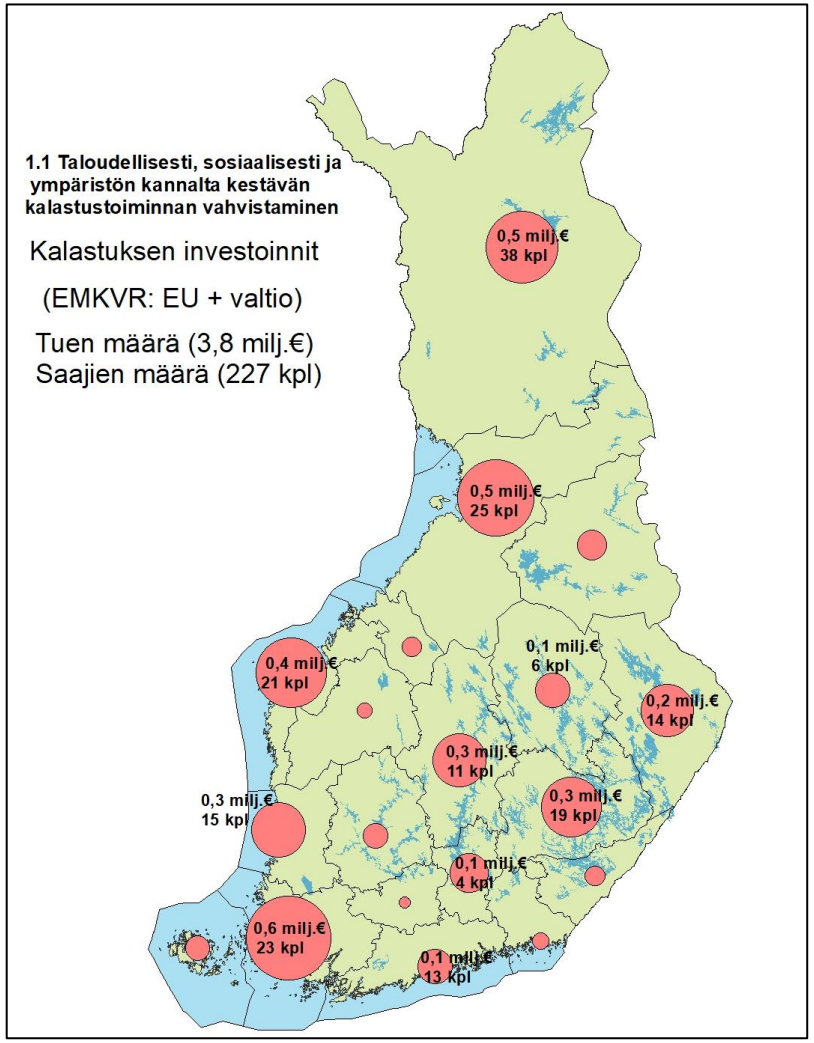
© Luke

Investointien jakautumista

© Luke

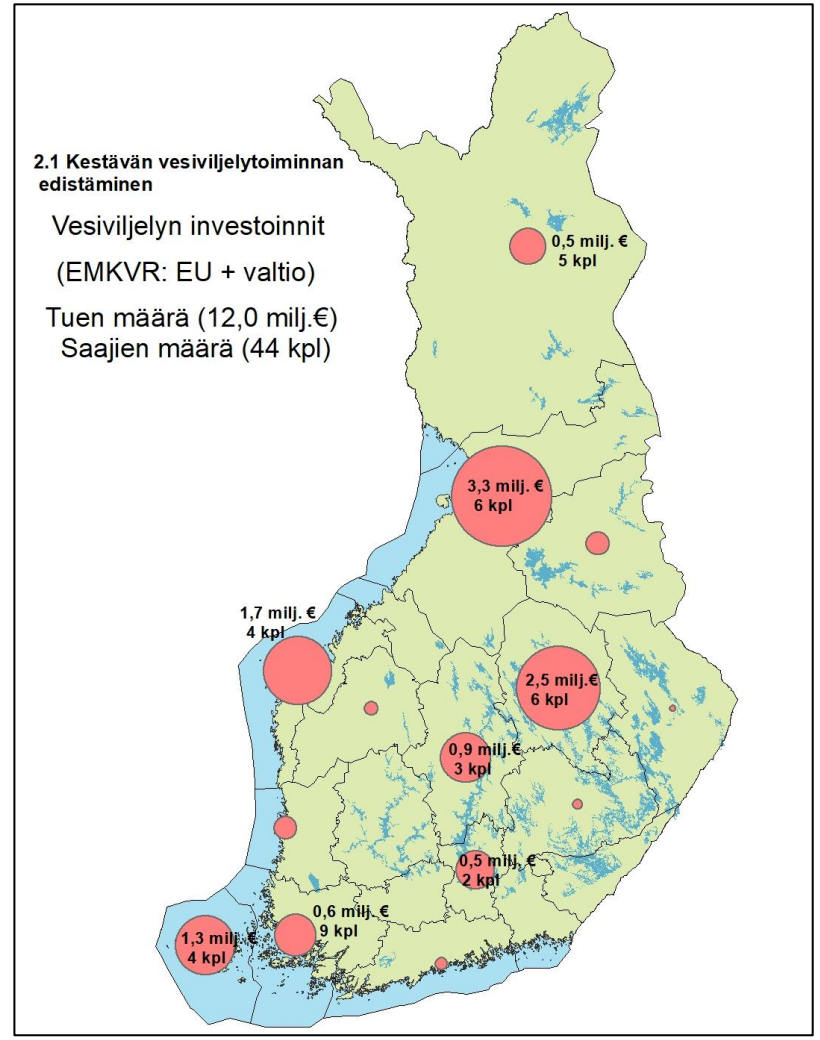
Kalastuksen investoinnit, pois lukien moottorinvaihdot, pyydysten valikoivuus ja suojaaminen sekä eläinten hyvinvointi:
Hallitilaa, jalostustilaa, jalostuslaitteita, kulkuvälineitä (mönkijät, moottorikelkat), laitteita ja tarvikkeita.

Kalastus

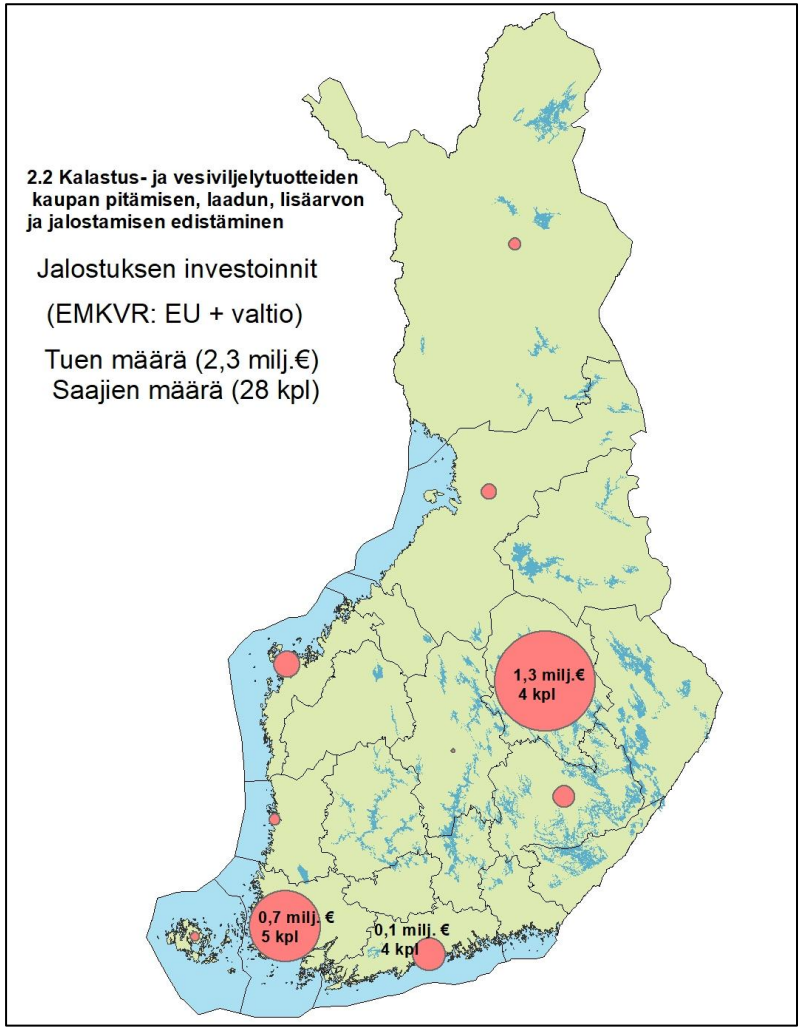
Vesiviljelyn investoinnit:
Kiertovesikasvatus, avomerikasvatus, hyljesuojaus, koneet ja laitteistot

Vesiviljely

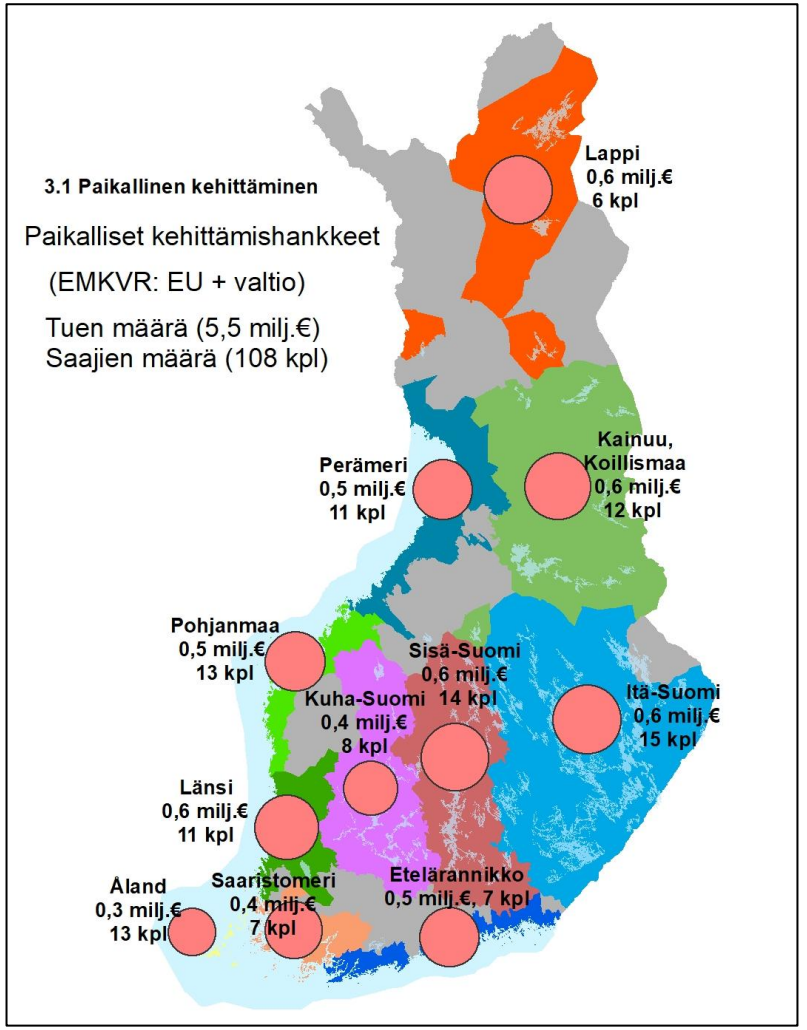
© Luke

Jalostus

Jalostuksen investoinnit:
Jalostamon ja tuotannon laajennukset, tehostaminen, laitteistot.

Leader-toiminta

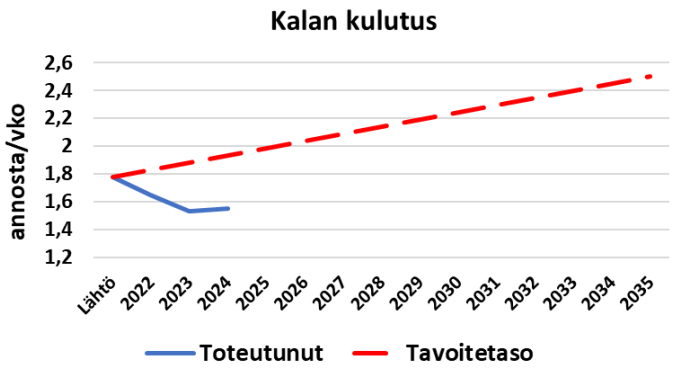
Paikalliset kehittämishankkeet:
Laajasti erilaisia hankkeita kuten, kalastuksen kehittämiseen, koulutukseen ja kalaruokaan liittyen.

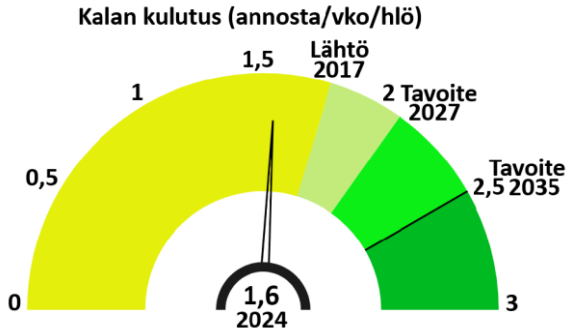
3. Edistämisohjelman seuranta

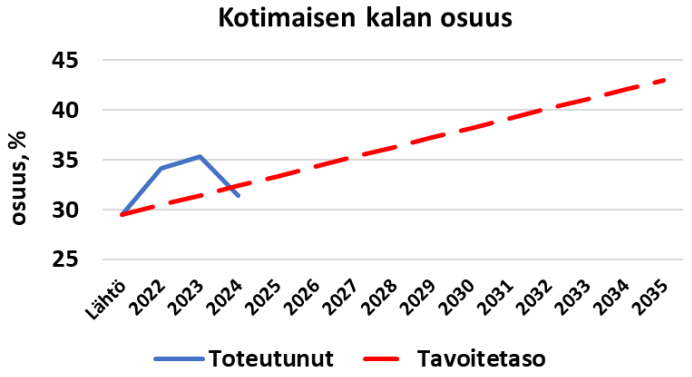
© Luke

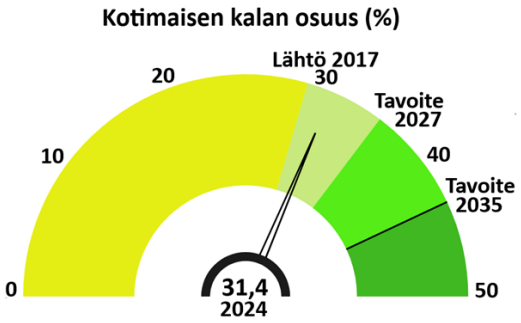
Kalan kulutus (2024)

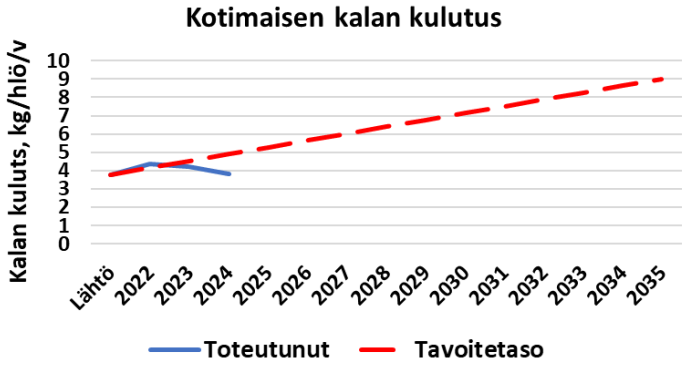
© Luke

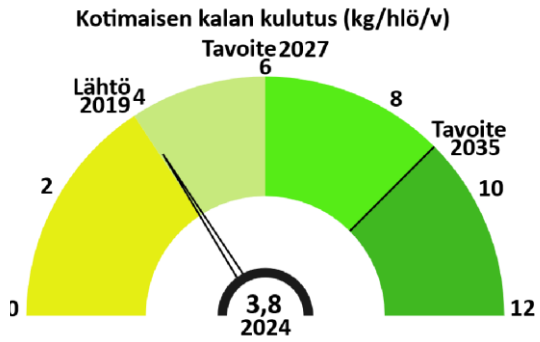

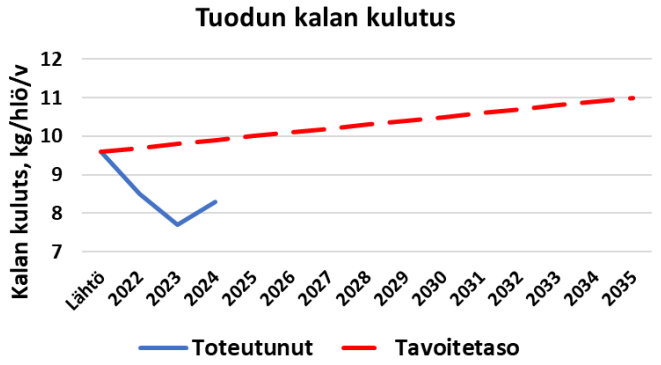

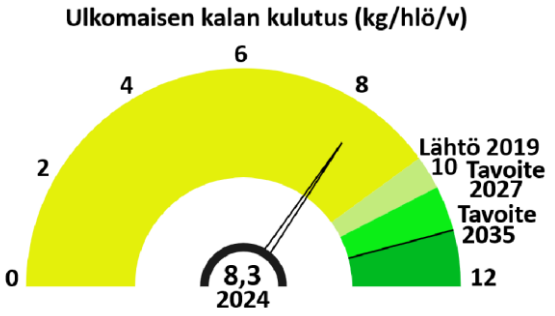

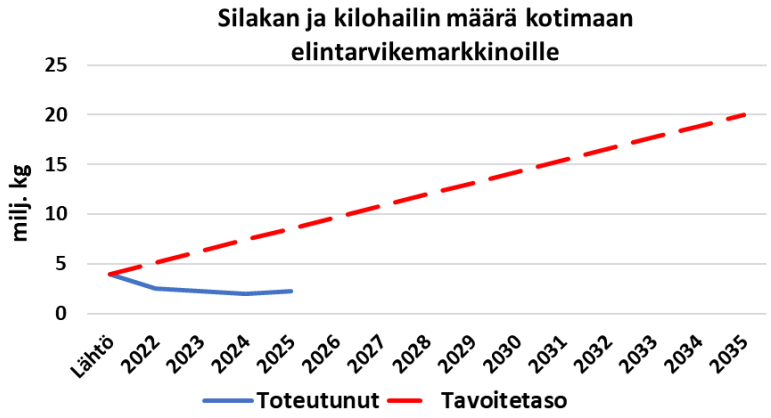

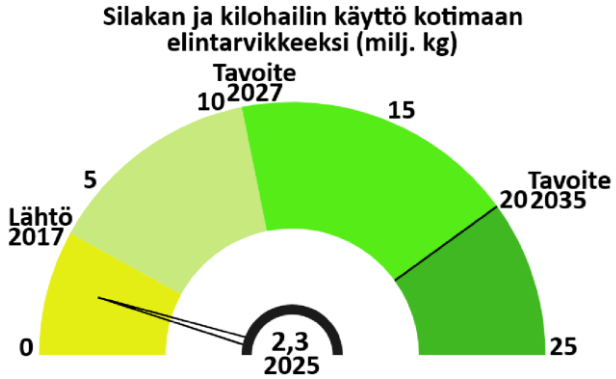

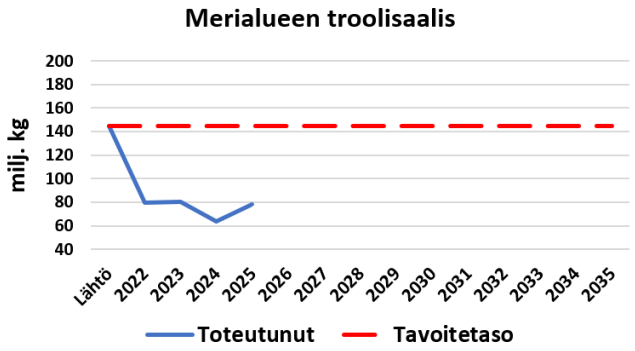
- Kalankulutus 1,6 annosta/vko/hlö.
- Kotimaisen kalan osuus 31,4 %.
- Kotimaista kalaa kulutettiin 3,8 kg/hlö/v.
- Tuontikalaa kulutettiin 8,3 kg/hlö/v.

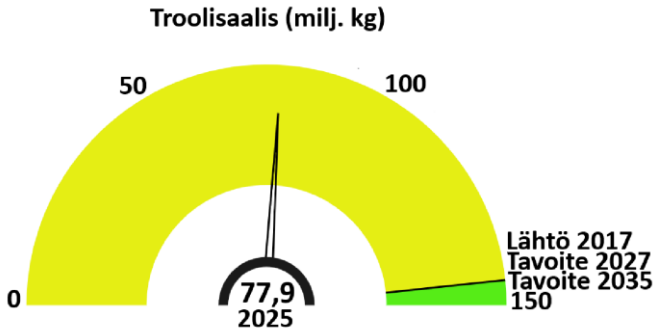
Silakan ja kilohailin kalastus ja käyttö (2025)

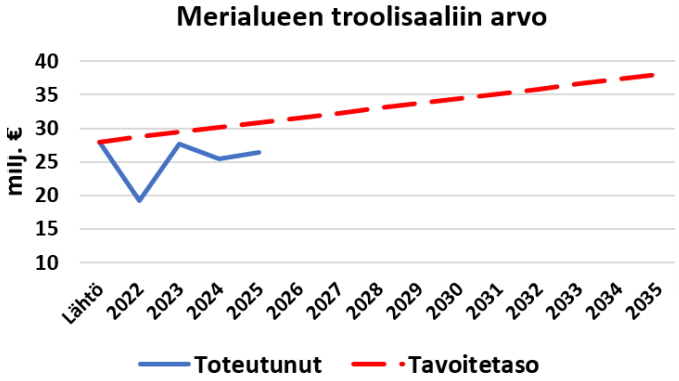
© Luke

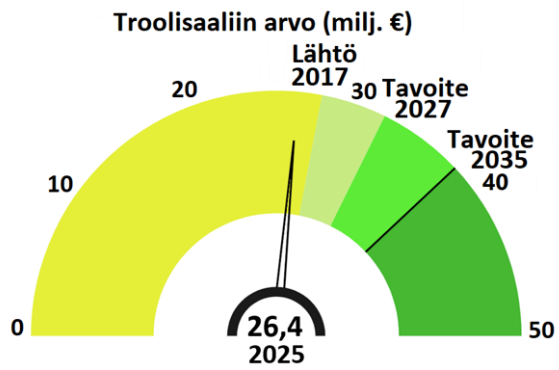

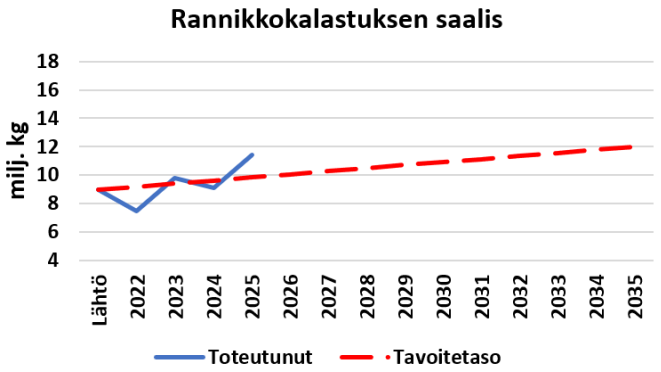

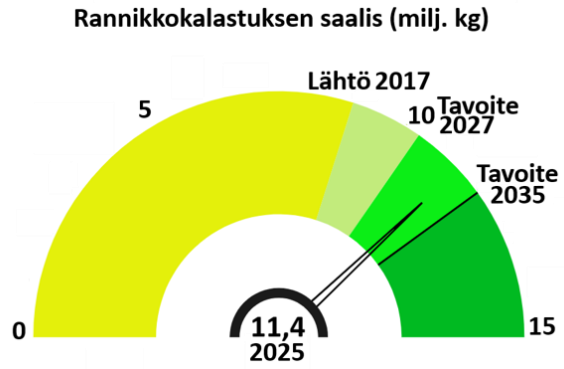

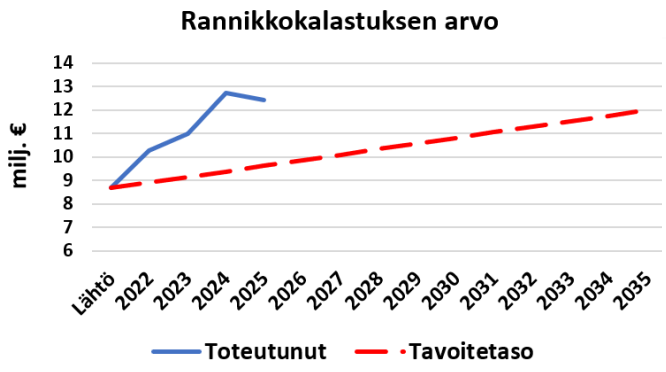
- Elintarvikekäyttö 2,3 milj. kg.
- Troolisaalis 77,9 milj. kg.
- Saaliin arvo 26,4 milj. €.

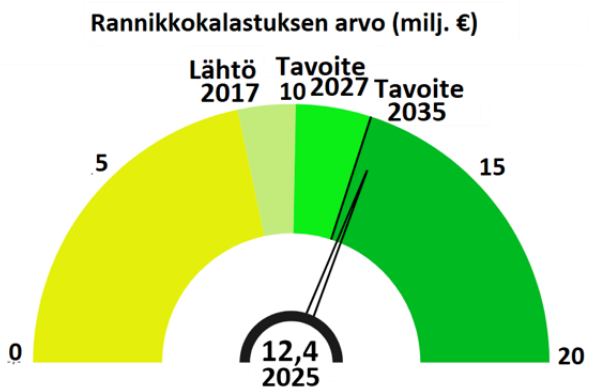
Rannikko- ja sisävesikalastus

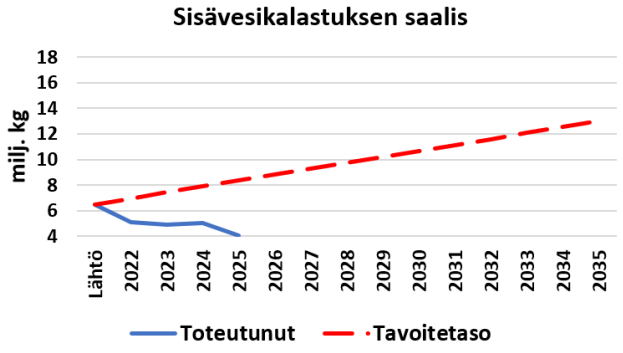
© Luke

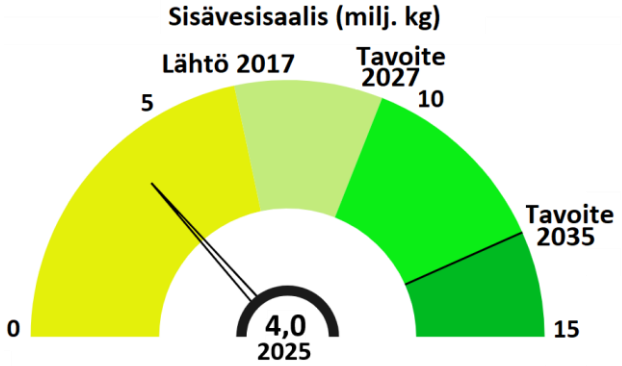

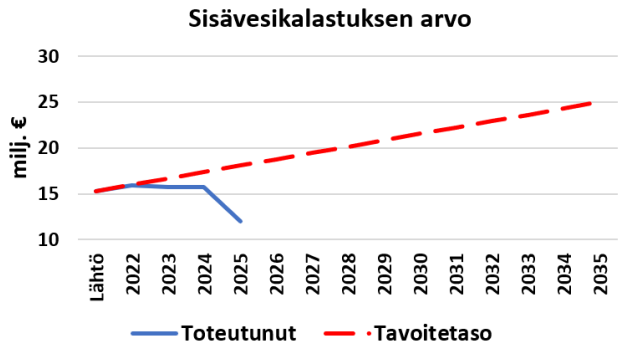

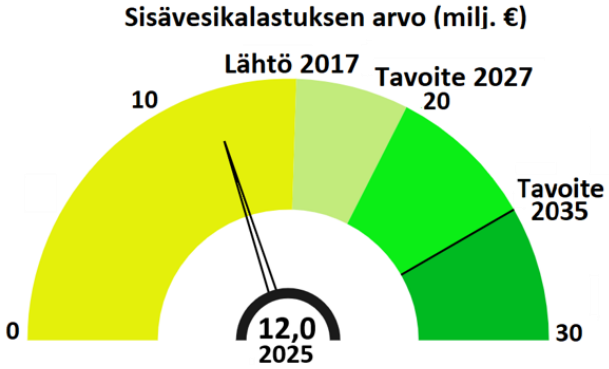

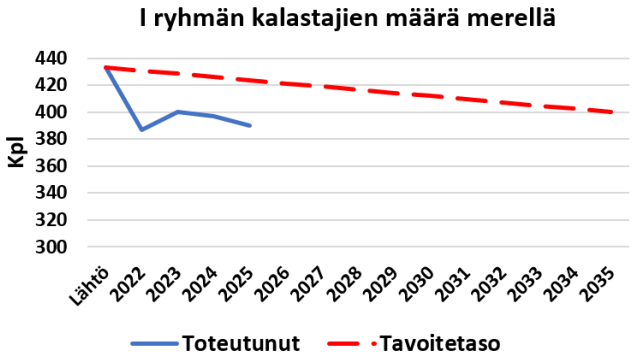

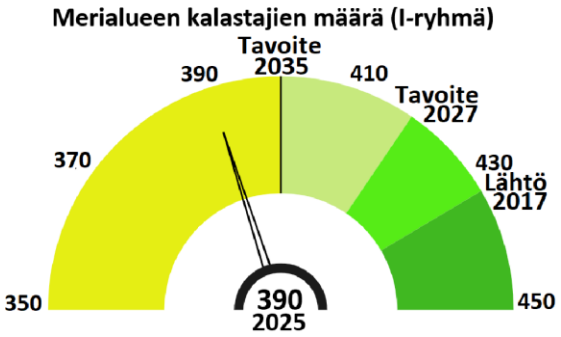
Luke

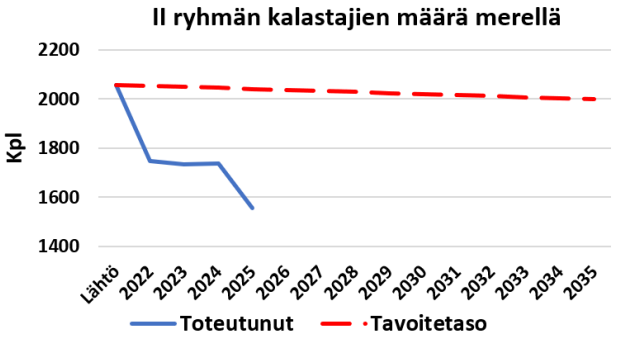
- Rannikkokalastuksen saalis 11,4 milj. kg, arvo 12,4 milj. €.
- Sisävesikalastuksen saalis 4,0 milj. kg, arvo 12,0 milj. €.

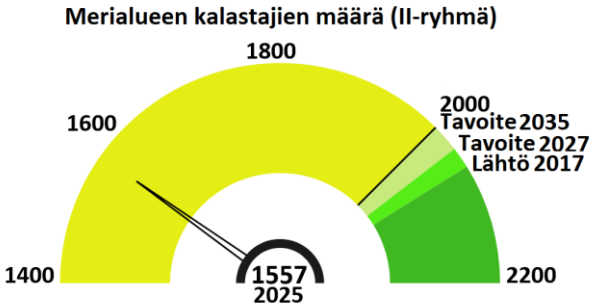
Kalastajien määrä

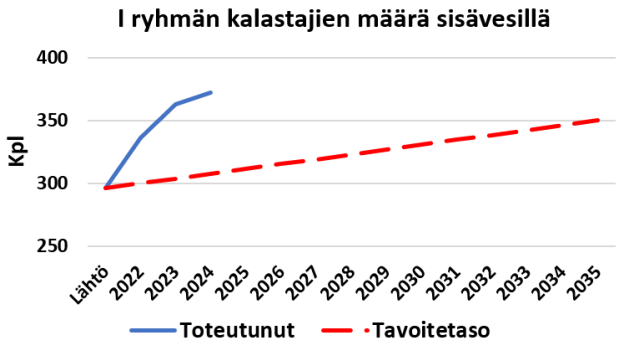
© Luke

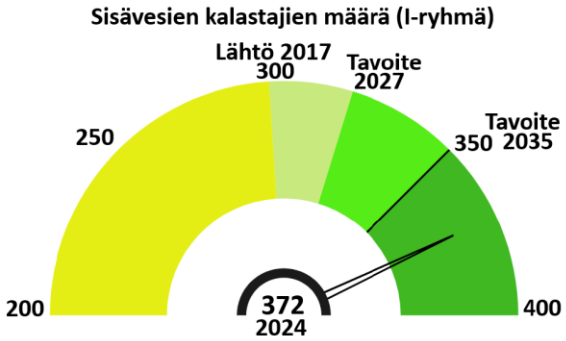

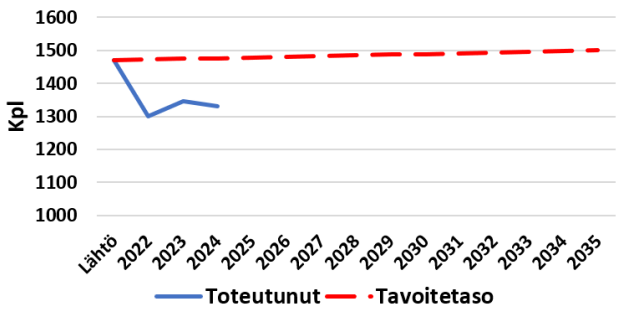

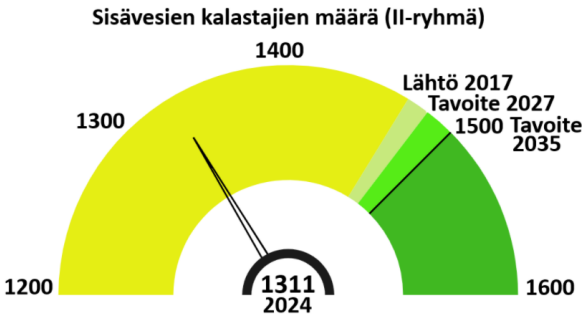

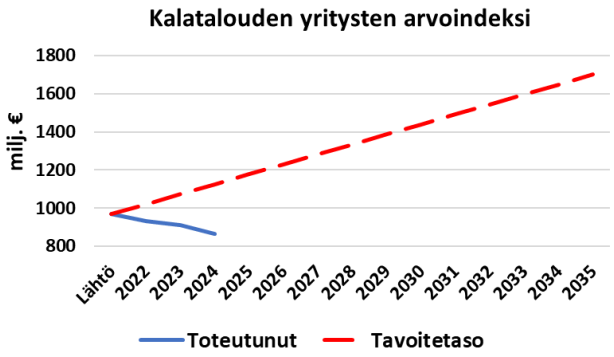

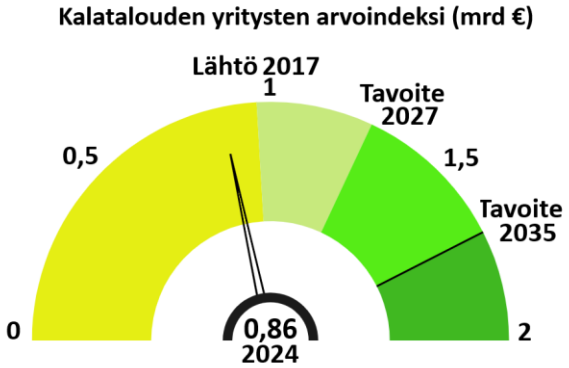

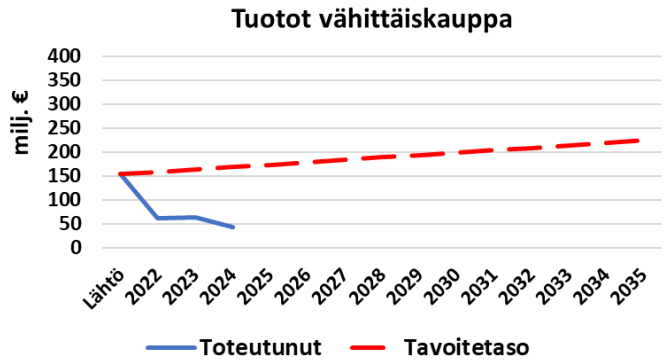

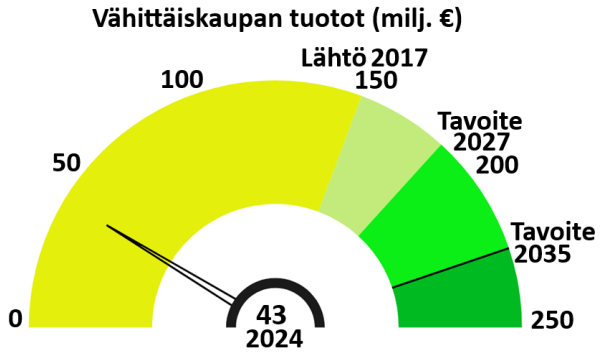

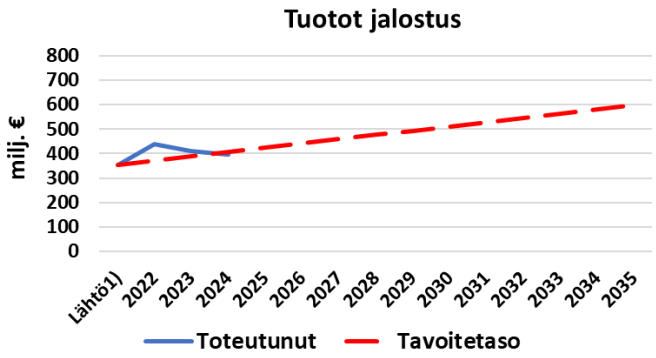
Kalanjalostus ja kauppa (2024)

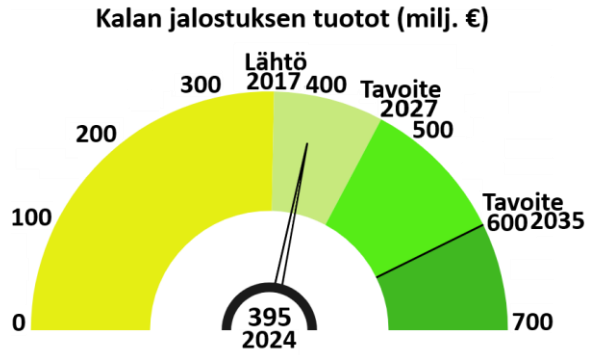

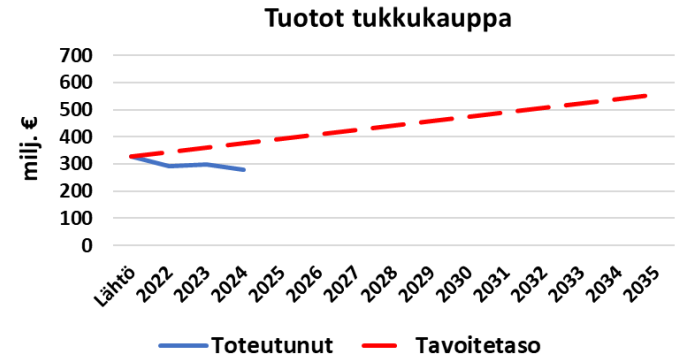

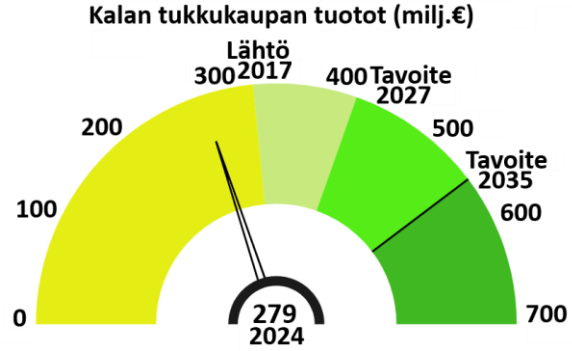

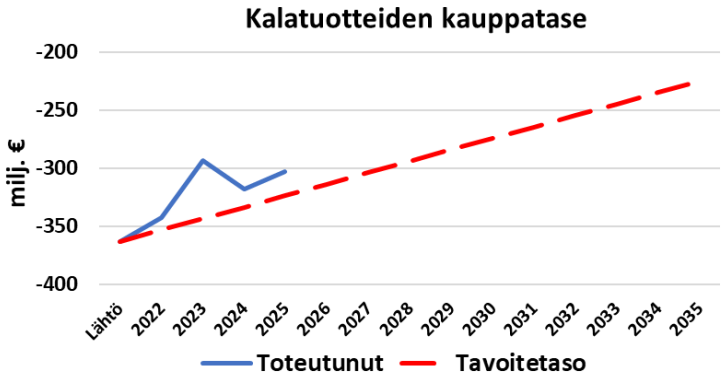

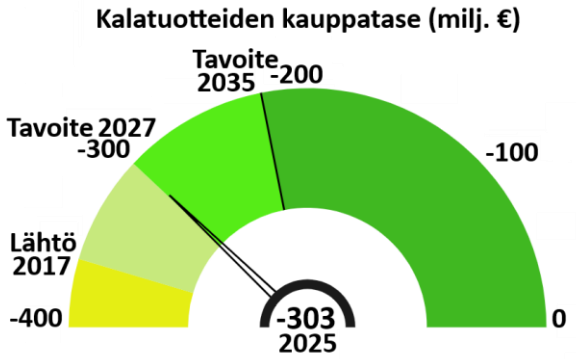
- Yritysten arvoindeksi 0,86 mrd. €.
- Jalostuksen tuotot 395 milj. €.
- Tukkukaupan tuotot 279 milj. €.
- Vähittäiskaupan tuotot 43 milj. €.

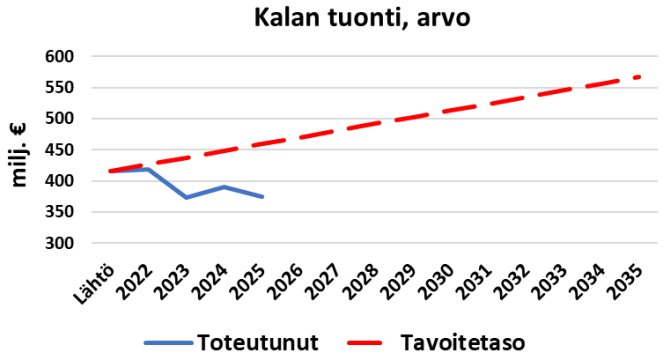
Luke © LUONNONVARAKESKUS

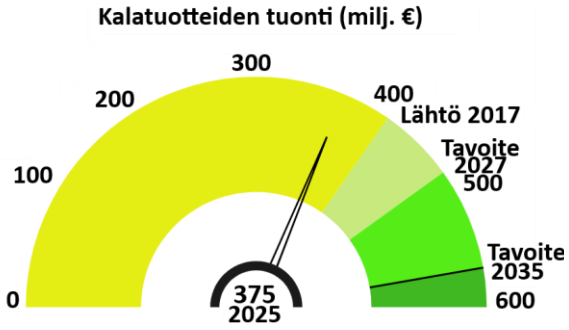
Tuonti ja vienti (2025)

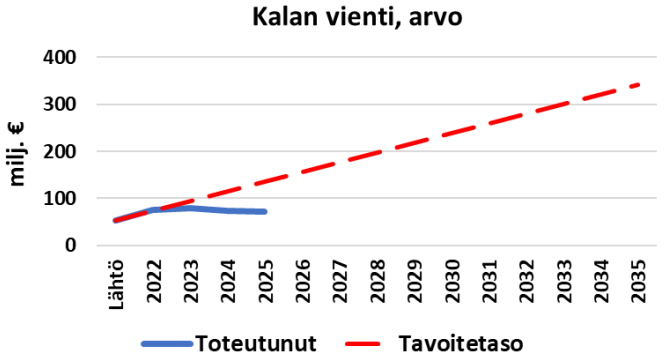
© Luke

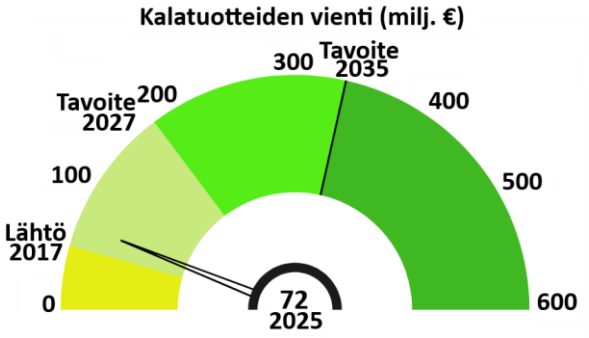

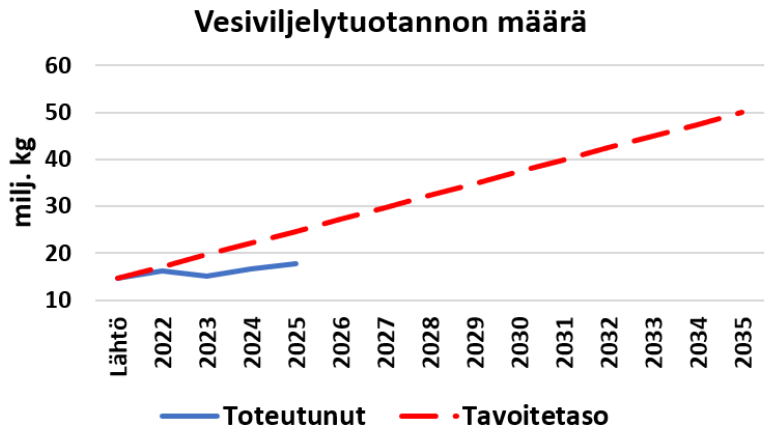

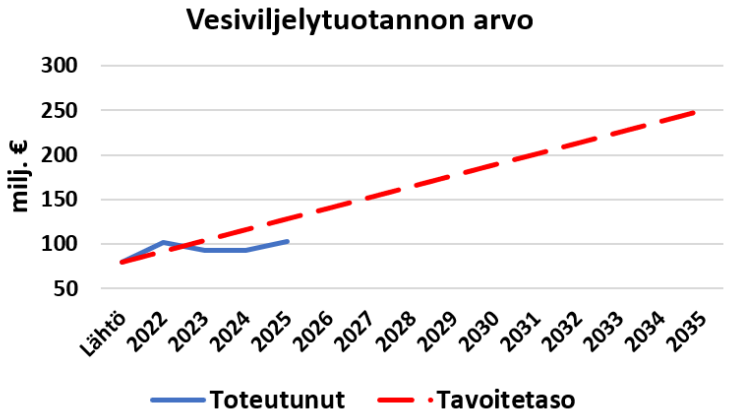

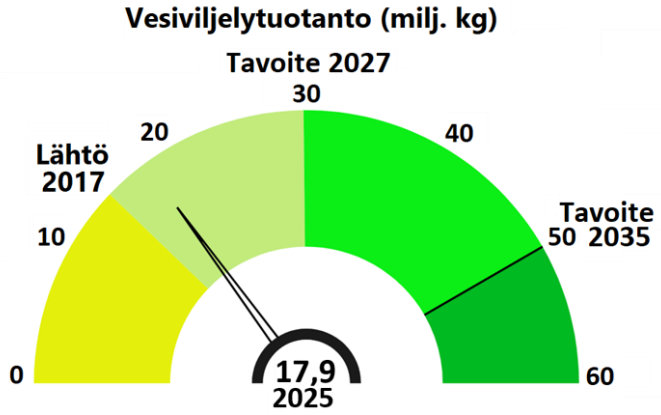

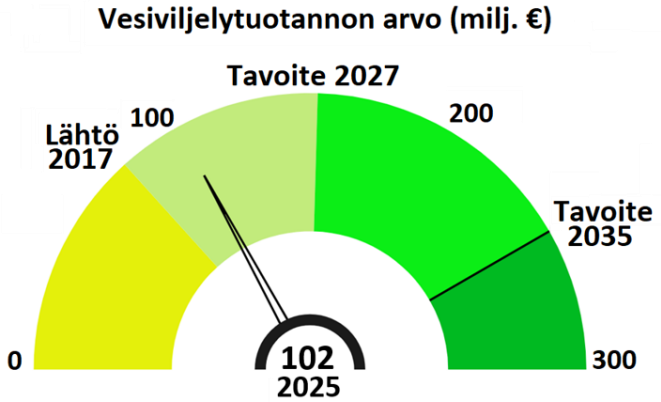
- Kalatuotteiden tuonnin arvo oli 375 milj. €.
- Kalatuotteiden viennin arvo oli 72 milj. €.
- Kalatuotteiden kauppatase oli -303 milj. €.

Vesiviljely (2025)

Vesiviljelytuotanto oli 17,9 miljoonaa kiloa ja tuotannon arvo 102 miljoonaa euroa.

© Luke

4. Vesiviljelystrategian edistyminen

© Luke

Vesiviljelystrategian edistyminen

© Luke

STRATEGISET VALINNAT		
Strateginen valinta 1. Kilpailukykyinen ja kasvuun kannustava toimintaympäristö (1/2)		
Mittari	Tavoite ja aikataulu	Arvio
Uuden sijainninohjaus-suunnitelman ja merialue-suunnitelman mukaisesti haetut ja ennakoitavat ympäristöluvat	1. Uusi sijainninohjaus-suunnitelma on käytössä viimeistään vuonna 2024. 2. Merialueelle haetut uudet luvat ovat uuden sijainninohjaus-suunnitelman mukaisia viimeistään vuodesta 2026 alkaen. 3. Merialuesuunnitelmassa tunnistetuille vesiviljelyn potentiaalisille alueille on myönnetty vähintään kaksi ympäristölupaa vuoteen 2026 mennessä. 4. Myönnetyt luvat eivät laskennallisten tuotantomäärien osalta olennaisesti (+/- 20 %) poikkea uuden sijainninohjaussuunnitelman ja vakiintuneen mallinnuksen perusteella tehdyistä hakemuksista.	1. Etenee 2026 2. ei vielä arvioitavissa 3. ei vielä arvioitavissa 4. ei vielä arvioitavissa
Päästöperusteiset ja kannustavat ympäristöluvat	1. Päästöperusteisia ympäristölupia myönnetään vuodesta 2022 alkaen verkkoallaslaitoksille ja läpivirtauslaitoksille. 2. Päästöperusteiset luvat kannustavat suoraan (kalat ja rehut) ja välilliseen (päästöjen sisältämien ravinteiden sitominen) ominaiskuormituksen pienentämiseen.	1. Edennyt 2. Etenee

Luke

Vesiviljelystrategian edistyminen

© Luke

STRATEGISET VALINNAT		
Strateginen valinta 2. Kestävyys ja vastuullisuus		
Mittari	Tavoite ja aikataulu	Arvio
Pienennetään edelleen vesiviljelyn ominaiskuormitusta ja hiilijalanjälkeä	1. Toimialan keskimääräinen hiilijalanjälki (CO_2 –ekv./tuotettu kg) tuotantomuodoittain säilyy enintään vuoden 2020 tasolla. 2. Toimialan keskimääräinen ominaiskuormitus on vuonna 2025 laskenut yli 5 prosenttia sekä vuonna 2030 yli 10 prosenttia vuodesta 2017.	1. Säilynyt todennäköisesti samana 2. Ei vielä arvioitavissa
Kehitetään vesiviljelyn ympäristövaikutusten mallinnus- ja arviointimenetelmiä	Vesiviljelyn ympäristövaikutusten mallinnus- ja arviointimenetelmät ovat vakiintuneet ja käytössä	Etenee
Määritellään itämerirehu ja edistetään sen kattavaa käyttöä	1. Itämerirehu on yhdessä sidosryhmien kanssa määritelty vuoden 2022 aikana sekä laadittu suunnitelma sen käytön edistämiseksi. 2. Itämerirehun käyttöaste on vuonna 2025 yli 60 prosenttia ja vuonna 2030 yli 70 prosenttia.	1. Ei vielä arvioitavissa 2. Käyttöasteen arviointia ei tehty
STRATEGISET VALINNAT		
Strateginen valinta 3. Kalojen hyvinvointi ja terveys		
Mittari	Tavoite ja aikataulu	Arvio
Kalojen hyvinvointiohjelma	1. Kalojen hyvinvointi määritellään ja kehitetään tapoja hyvinvoinnin parantamiseksi yritysten, tutkimuksen ja sidosryhmien jatkuvana yhteistyönä. 2. Kalatautitapaukset pysyvät sekä laajuudeltaan että esiintymistiheydeltään hallinnassa.	**1. Kalojen hyvinvointiohjelma valmistunut. Jatkotoimet alkaneet** **2. Ei suuria muutoksia.**

Vesiviljelystrategian edistyminen

STRATEGISET VALINNAT		
Strateginen valinta 1. Kilpailukykyinen ja kasvuun kannustava toimintaympäristö (2/2)		
Mittari	Tavoite ja aikataulu	Arvio
Valtion hallussa olevat vesialueet	1. Valtion vesialueilla olevat vesiviljelyyn hyvin soveltuvat alueet on selvitetty vuoden 2024 loppuun mennessä. 2. Sopimusmallit ja menettelytavat valtion ja kuntien hallinnassa olevien vesialueiden hyödyntämiseksi vesiviljelytuotantoon ovat vakiintuneet.	1. Valmistunut 2. Etenee (Kalavaltio)
Vesiviljelyalan kannattavuus	Vesiviljelyalan eri tuotantomuodot ovat pääsääntöisesti kannattavia	Verkkokassilaitokset ja perinteiset uomalaitokset kannattavia, ruokakalaa tuottavat kiertovesilaitokset kannattamattomia
Uudistuminen	Vesiviljelyalan vuosittaiset TKI-panostukset kasvavat ja toimialan TKI-verkosto vahvistuu	Osaaminen vahvistumassa Heikko panostus koulukseen

© Luke

5. Yrityshaastattelut

© Luke

Jalostus ja tukkuyritysten näkemyksiä

- Valmisruokien kysynnän arvioidaan kasvavan edelleen.
- Jalostusarvon kasvattamiseen kohdistuu suuria odotuksia.
- Viennissä nähtiin mahdollisuuksia erityisesti jalostetuissa tuotteissa.
- Marginaalit pysyivät useilla toimijoilla ohuina.
- Volyymin kasvu ei välttämättä parantanut tulosta.
- Kotimaisen kalan korkea kustannustaso nähtiin kilpailukykyhaasteena.

© Luke

Silakankalastusyritysten näkemyksiä

- Silakan saatavuus ja laatu nähtiin pääosin hyvinä.
- Silakan elintarvikekäytön kasvupotentiaali tunnistettiin.
- Kiintiöiden vuosittainen vaihtelu vaikeutti investointien suunnittelua.
- Henkilöstön ja kaluston suunnittelu koettiin epävarmaksi.
- Ongelmana ei nähty silakan saatavuus vaan markkinoiden ja sääntelyn ennustettavuus.
- Silakan elintarvikekäytön kasvua rajoittaa kysyntä enemmän kuin käsittelykapasiteetti.
- Kiintiöpäätökset vaikuttivat suoraan investointihalukkuuteen.

© Luke

Rannikko- ja sisävesikalastusyritysten näkemyksiä

- Lisääntyvä byrokratia, kiristyvät säädökset ja raportointimuutokset kasvattavat kalastajien työtaakkaa ja vievät aikaa pyynniltä, jalostukselta ja myynniltä.
- Rannikkokalastusta haittaa myös haittaeläimet ja alhaiset lohikiintiöt.
- Kustannusten nousu syö sisävesikalastuksen kannattavuutta, hinnat pudonneet suhteessa kustannuksiin.
- Kalastuslupien saatavuuteen liittyvät haasteet voivat heikentää sisävesikalastuksen kannattavuutta ja vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua.
- Lämpimät vedet ja ääri-ilmiöt haittaavat kalastusta.

© Luke

Vesiviljely-yritysten näkemyksiä

- Kotimaiselle tuotannolle nähtiin edelleen kysyntää.
- Uudet tuotantoalueet ja luvat loivat kasvumahdollisuuksia.
- Teknologian kehityksen nähtiin tukevan kasvua.
- Pitkiä lupaprosesseja pidettiin merkittävänä investointiriskinä.
- Kiertovesikasvatuksen kannattavuuteen suhtauduttiin kriittisesti.
- Investointien suuri pääomatarve lisäsi riskiä.
- Markkinahintojen vaihtelu vaikuttanut investointipäätöksiin.
- Tuotannon kasvattaminen nähtiin teknisesti mahdolliseksi, mutta taloudellisesti kestävän kasvun toteuttaminen vaikeammaksi.

© Luke

6. Johtopäätökset

© Luke

Johtopäätökset

- Kalamarkkinat vakautuivat, mutta kannattavuus sekä markkina-, kiintiö- ja lupaehtoihin liittyvät epävarmuudet rajoittivat edelleen kasvun hyödyntämistä.
- Jalostuksen ja tukkukaupan kilpailukykyä haettiin edelleen jalostusarvosta ja tehokkuudesta.
- Kalastuksen kehitystä rajoittaa ennen kaikkea kiintiöihin ja sääntelyyn liittyvä ennakoitavuuden puute.
- Vesiviljelyn kasvun toteutuminen riippuu investointien kannattavuudesta ja luvituksen sujuvuudesta ja saatavuudesta.

© Luke

Kehittämiskohteet

- Politiikkatoimia tulisi kohdistaa alan ja tuotannon jatkuvuuteen ja sopeutumiskykyyn.
  - Kalankasvatuksen luvitus edelleen hidasta, riskialtista ja kallista
  - Kalastukseen kohdistuvat hallinnolliset vaateet hankalia
  - Kalastuskiintiöt oltavat sidottuja pidemmälle aikavälille
  - Ammattitaitoisen työvoiman koulutukseen panostettava
- Globaalit kriisitilanteet tulevat jatkumaan.
  - Varauduttava tukemaan yrityksiä energiakustannusten noustessa
  - Panostettava hallinnon joustavuuteen
  - Varauduttava turvaamaan kotimaisen kalan saatavuus

© Luke

Lähteet

eKake 2026. Elinkeinokalatalouden keskusrekisteri.

Meri ja kalatalous. https://merijakalatalous.fi/

PTY. Päivittäistavarakaupan tuoteryhmäkohtainen myynti 10-12/2025. https://www.pty.fi/aineistot/

Statistics Norway. https://www.ssb.no/en/utenriksokonomi/utenrikshandel/statistikk/eksport-av-laks/artikler/salmon-price

Suomen ammattikalastajaliitto. SAKL. Kiintiöseuranta. https://sakl.fi/kiintioseuranta/

Suomen virallinen tilasto (SVT): Elinkustannusindeksi. Tilastokeskus. https://www.stat.fi/til/eki/

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajien luottamus. Tilastokeskus. https://stat.fi/tilasto/kbar

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajahintaindeksi. Tilastokeskus. https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__khi/statfin_khi_pxt_11xb.px

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kalan ulkomaankauppa. Luonnonvarakeskus. https://www.luke.fi/fi/tilastot

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kaupallinen kalastus sisävesillä. Luonnonvarakeskus. https://www.luke.fi/fi/tilastot

Suomen virallinen tilasto (SVT): Vesiviljely. Luonnonvarakeskus. https://www.luke.fi/fi/tilastot

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kaupallinen kalastus merellä. Luonnonvarakeskus. https://www.luke.fi/fi/tilastot

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kalatalouden kannattavuus. Luonnonvarakeskus. https://www.luke.fi/fi/tilastot

Yrityshaastattelut ja kyselyt keväällä 2026

Luke

© Luke

Pia Lindberg, Jari Niukko ja Kaija Saarni

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet